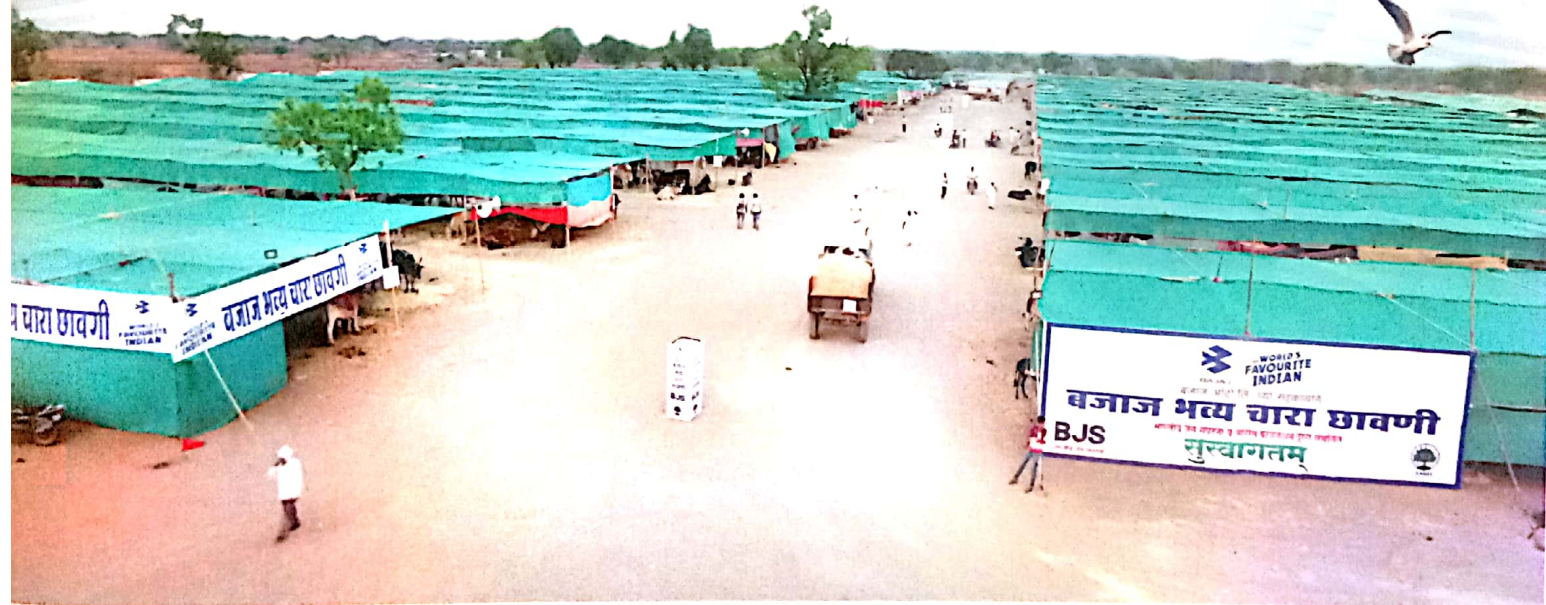

CATTLE CAMP INITIATIVE, 2019

Bajaj Auto Ltd And Bharatiya Jain Sanghatana

Partner NGO : **Aarit Foundation**

PROGRESS REPORT
May, 2019

Submitted by : Bharatiya Jain Sanghatana, Pune, (Maharashtra)

Table of Content

Sr. No	Topic	
1	Executive Summary	1
2	Project Overview	3
3	About the Project	4
4	Project Planning & Execution	6
5	Project Progress	18

1

Executive Summary

Recurrent droughts have affected lakhs of people in the villages of Maharashtra, exposing them to loss of livelihood, livestock, poor health, thirst etc. Livestock are the lifeline of farmers and during drought when the agricultural production fails, the economic dependency of the farmer shifts to the livestock. But during crop failure, the availability of fodder for cattle decreases, which has a direct impact on the productivity of the livestock. Their immunity decreases and are prone to physiological stress, new diseases which leads to economic burden of farmers. In extreme conditions, most of the farmers migrate to distant places but migration is risky as cattle get sick and even die due to lack of food and water resulting in economic loss. Thus the impact of drought on livestock in Maharashtra has hit the overall economy of the farmers to such an extent that they are forced to sell their animals for cheap to save themselves and their families from financial burden.

Bharatiya Jain Sanghatana, a non-profit organization working in the areas of Social Development, Disaster Management and Education initiative was keen to support the farmers in this distressed situation by sustaining their livestock. With this objective in mind, BJS approached "Bajaj Auto Ltd" for extending support to the farmer's plight.

Bajaj Auto Limited is a global two-wheeler and three-wheeler manufacturing company based in India. Bajaj Auto is the world's third-largest manufacturer of motorcycles and the second-largest in India. It is also the world's largest three-wheeler manufacturer. Bajaj Auto has been in the forefront of Social commitment throughout the beginning. Through its social investments, Bajaj Auto addresses the needs of communities residing in the vicinity of its facilities, taking sustainable initiatives in the areas of health, education, environment conservation, infrastructure and community development, and response to natural calamities.

Taking an overview of the situation and the proposed solution, Bajaj auto eagerly agreed to support the cause and an MoU was signed between Bajaj Auto and Bharatiya Jain Sanghatana to set up a "Cattle Relief Camp" at Aurangabad.

The next big challenge was in terms of requirement for 40-50 acres of land area for setting up a cattle camp for 6000 cattle. So the entire Lasur village survey was conducted to find a suitable place for cattle camp and a thirty acre of land located on the main road of the Lasur station, belonging to Shri Prashant Bamb (MLA) was identified for the purpose. Shri. Prashant Bamb also happens to be the President of "Aarit Foundation" a non-government organisation working for rural development. A meeting with the concerned officials of AARIT Foundation was held in Pune accordingly and seeing their willingness to support the cattle camp initiative, it was decided to take appropriate cooperation from them. After the complete inspection of the land area near lasur station by officials of Bajaj Auto and BJS team, the place for cattle camp was finalized.

Thus, through the financial assistance of Bajaj Auto Ltd and local support from Aarit Foundation the "Cattle Camp" was successfully set up in the drought affected district of Aurangabad, Maharashtra. The cattle camp is house for 6000 cattle for a period of 100 days, during the drought situation.

This cattle camp is equipped with all eminent facilities for proper care and wellbeing of cattle during the crisis period. It has all kinds of amenities like sheds for cattle, clinic for Veterinary doctor, water & fodder storage, canteen facilities, emergency services like fire brigade etc. A dedicated team of 50 personnel with varied roles and responsibility is involved in the management of cattle camp. We have tried to integrate technology like app based registration, barcode tagging system, CCTV cameras for effective management, surveillance and safety of the camp.

The broader aim of this program is not just to provide shelter and care for the farmer's cattle but also provide an emotional support and a sense of belongingness among the bread winners of our country, that we stand together with them in this distress situation.

BJS conducted various mobilization drive, campaigns, village level meetings in lasur and adjoining talukas. Also in the cattle camp, arrangement for farmer's shelter, subsidized fooding, knowledge workshops and entertainment session through games are done. BJS has tried to rope in all stakeholders including Government, local NGO partners, PRI's, volunteers, vendors and suppliers for their guidance and support in making the program successful and reap maximum benefits for the farmers and their cattle. Special priority has been given to maintain the health of 6000 cattle in the camp. Veterinary Doctors, Cattle Health Consultants and nutritionist are appointed and stationed in the camp for 24 hrs. Support from Assistant officers of the Cattle Husbandry Department has also been sought and received. Special medical care and provision has been made for sick cattle, calves, calving cows in the cattle camp.

The cattle camp is functioning well and being utilized to the optimum capacity with an aim to provide maximum benefits to the farmers and their livestock. In lieu of efficient management and adequate nutrition to the cattle, they are slowly regaining their health and will soon become more productive for the farmers. The cattle camp has come up as a boon for farmers in this distress situation of drought. The cattle camp program will stand true to its objective in sustaining the farmer's livestock and supporting them to overcome the drought impact.

2

Project Overview

Maharashtra has been facing concurrent spells of drought with severe intensity. Last year Maharashtra Government had declared 151 talukas drought affected. About 20000 villages are facing drought conditions and are severely affected. One of the worst-hit districts in the state has been Aurangabad. Out of the total 1,355 villages in Marathwada's Aurangabad district, 1,335 villages have been affected by water scarcity owing to deficit rainfall. This has severely affected the crop productivity in the region.

During the drought conditions, the worst affected and neglected is the livestock of farmers. The cattle's health deteriorate in drought conditions and the farmers already facing the financial crisis can't afford medical aid to their farm cattle. As the scarcity of water and fodder for cattle rises up, farmers are forced to sell their cattle at low cost or render them free to survive on their own. Many cattle die due to shortage of feed, fodder and water. One of the devastating effect of drought is also that a large number of drought affected people migrate to cities with their families for survival. Distress migration is a common phenomenon which keeps happening throughout the drought period. So, one of the major long term consequence of drought is the loss of livestock for farmers, which is an important asset for the farmers, in addition to their farm lands. In this situation, there is a big question mark on the fate of farm cattle.

The Government of Maharashtra on its part is making every effort for drought relief measures in these regions. In such difficult situations, it is important for Non-Governmental Organizations, Corporates and the general public to participate and share responsibilities and contribute to the cause.

About the project

BJS seeing the severity of drought and the crisis situation of farmer's livestock's was determined to do something for the cause to help farmer's come out of the situation. So, it sought support from corporates in establishing a cattle relief camp in high distress area. Bajaj Auto Limited came forward to support the cause and thus an important decision of setting up a cattle relief camp was conceptualized at Lasur, with support of Bajaj Auto limited and AARIT Foundation.

Bajaj Auto Ltd is a giant industry group in the automobile sector of Maharashtra. Along with their business, this industry group carries several social works. This industry group has successfully started the works of Watershed Development and Rural Development in the Wardha and Aurangabad districts. Considering the intensity of this year's drought, the Bajaj Industries Group has expanded the scope of this work by emphasizing on the development of the Watershed Development Program.

Bharatiya Jain Sanghatana (BJS), established in 1993, a non-religious and non-political NGO has been in the forefront of addressing national concerns in the areas of Disaster Response, Social Development and Educational Initiatives. Since 2013, the focus area of BJS has been to increase water storage capacity of water bodies in drought prone regions. BJS has actively participated in Disaster Response activities in all major disasters since 1993 till now across the nation.

Aarit Foundation is a not for Profit Organization, working for betterment of society. The main objective of Aarit Foundation is to improve government delivery services for common people by providing them external support.

Project Objective:

The main objective of the Cattle Camp is to make arrangements for food, water and shelter of 6000 cattle in the drought affected region of Lasur and adjoining talukas of Aurangabad and sustain them during the severe crisis situation, till the onset of monsoon.

Project Period:

A Memorandum of Understanding was signed between Bajaj Auto Ltd and Bharatiya Jain Sanghatana on 28th February 2019 for setting up a Cattle Relief camp in Aurangabad district. This camp is organized for a period of 100 days from March, 2019 to 30th June, 2019.

Project location:

The Cattle camp has been set up in 30 acres of land on the main road of the Lasur station in Aurangabad district, Maharashtra. Lasur is strategically located and surrounded by Gangapur Taluka towards South, Khultabad Taluka towards East, Aurangabad Taluka towards East, Kanand Taluka towards North. This location had the advantage of providing wider coverage and access to maximum needy farmers to enrol their cattle in the cattle camp.

Key Features of the “Cattle Camp Initiative”

- A well-built up cattle camp spread across 30 acres of land.
- Different sheds for cattle groups with adequate allocated space between them for their movement.
- Adequate arrangement of fodder, cattle feed and water for the cattle.
- Proper hygiene and sanitation in the camp
- Regular health check-up facility for cattle.
- 24 hrs availability of Veterinary doctor and Cattle consultant.
- Online registration of cattle
- Cattle tagging
- Cattle Insurance
- CCTV arrangements for keeping a surveillance on the cattle's and the camp area
- Proper Safety and Security of cattle
- Mobile App for live updates of cattle

Project Planning & Execution

Understanding the dynamics & complexity of the cattle relief camp and BJS past experience, the planning and execution of the project was started way beyond March ,2019 and the camp was launched with full operations on 25th march,2019. Setting a cattle relief camp may look an easy task, but once cattle arrive at the camp, unexpected difficulties crop up in managing the diet, water requirements, health, safety and security of the cattle continuously for a large size of 6000 cattle under one camp area. A minute study of all these problems, planning actions to overcome these difficulties and preparation was a big challenge and was successfully countered with guidance from thematic experts, stakeholders and BJS professional team.

Just like, proper planning is required for setting up a cattle relief camp, its timely execution is also of utmost importance. BJS successfully completed the following requirements for successful implementation of the Cattle Camp Initiative.

- a) **Land:** Setting a cattle camp, for stay of around 6000 cattle, a large area of land is required. Basic amenities must be available on this land. It should be located near natural water resources for easy availability of water. The land where cattle have to be kept should be flat without any bumps and devoid of large rocks or stones.

Thus there was a need for 40-50 acres of land for cattle camp of 6000 cattle. The entire Lasur village survey was conducted to find the place for cattle camp. Thirty acres of land located on the main road of the Lasur station, which is owned by Shri Prashant Bamb (MLA) was selected after the complete inspection of the place by officials of Bajaj Auto and BJS's Lasur and Aurangabad workers. Architect finalize the land after seeing the geographic conditions and facilities required to raise the camp and a camp was built in this place. The land selected is in the outskirts and near to the city and easily accessible and convenient to reach from each taluka.

- b) **Cattle Camp Layout:** Generally, for setting a camp of 6,000 cattle, a large layout is required. The cattle camp layout had provisions and arrangements for adequate

space for sheds of cattle, vehicle transportation, storage of appropriate amount of fodder and water for the cattle, clinic for Veterinary doctor, arrangements for visit of people, planning for the reception room, tea-breakfast, water, food arrangements (canteen facility) etc. The layout was finalized following a thorough discussion with all the stakeholders.

The camp is covered by bamboo from all side to stop fleeing of cattle. For 6000 cattle 55 sheds are made, and in 1 shed approximately 110 cattle can be placed. The sheds are built at a height of 12 feet so that there is good circulation of air. The Camp is covered from all sides. There is adequate space for the vehicle transport and cattle movement in the camp. For farmers also arrangements for their stay/rest is made in the shed only. Entertainment hall and canteen facility for the farmers is also available in the camp and they are offered food at subsidized rate of Rs 10 per person. For storage of fodder and cattle food, Godowns are built up in the camp. An office is also set up in the camp for the employees.

c) Structure of different sections: To ensure smoothness and coordination in various activities inside the camp, different committees were formed to own responsibility.

1. Water Management: One cow/buffalo requires 100 litres of water per day. For about 6000 cattle, minimum 6 lacs litres of water per day will be required, and the fact is that nearly 1500 people including the farmers and workers are also present in the camp and for them they needed 10,000 litres of drinking water. Therefore, due to large scale water requirement and drought conditions, water management was a great challenge. The government agreed to provide 40 litres of water per day per cattle, so for 6000 cattle total 2,40,000 litres water was provided. For this proper storage was necessary and also remaining requirement of water has to be fulfilled. There is a well near the camp. 6-8 water tankers come daily and that water is stored in the well. Approximately, 1,92,000 litres of water comes daily by the tankers. The water from the well is transferred to the camp by pipelines and water is stored in the 25 water tanks of approx. capacity 1.5 to 2000 litres which are there inside the camp.

2. Feed and Fodder Management: Due to drought condition in the villages, fodder for the cattle is not available easily locally. For 6000 cattle daily 96,000 kg of fodder will be required. From the past experience of BJS, good quality of fodder arrangements has to be made to ensure that the health of the cattle remains good. Green fodder, Dry fodder and Concentrated feed is required for the cattle. While doing this it is also essential to consider the quality of cattle food. For providing fodder in the camp advertisement was given in the paper and Quotations were asked from vendor and fodder supplier. Total quantity and quality of fodder was checked. From network resources availability of fodder was also checked in other states. BJS has used fodder made from maize, sugarcane, wheat, and Chanakutti as an experiment and for providing silage type of fodder microplanning has been done by being in contact with fodder providers.

3. Cattle Enrolment: For the enrolment of cattle in the camp both online & offline registration facility was made available. Farmers can register their cattle by coming directly to the camp or they can register online. For online registration information is provided by advertising/ through promotion/broadcasting the news on TV/inviting the farmers. Farmers register online/offline after viewing the advertisement. The camp staff makes contact with the registered farmers by telephone and give instructions for bringing the cattle. The farmers come to the registration office of the camp with their cattle and required documents. After verifying the documents, the cattle are admitted and given token. Proper health check-up of the cattle is done by the Doctors and Veterinary Consultants. According to the

veterinary officer opinion, if the cattle are healthy, they are given admission and if they are sick, then a different arrangement is made for them in the camp. After giving admission to the cattle in the cattle camp they are placed according to their token number. For feeding, a bucket and fodder distribution card is also provided to the farmers.

4. Cattle Health Management: The purpose of establishing a cattle camp in fodder shortage region is not just limited to keep local cattle alive but the broader objective is to ensure that these cattle become as productive and useful as before for the farmers.

Therefore, close attention needs to be given on effective management and sound health of the cattle through routine health check-up and treatment of cattle. Environments in camps where a large number of cattle are kept together, can give rise to numerous health problems among cattle. High temperature and low water and fodder availability leads to health problem in cattle. As a large number of cattle are kept in one enclosure, diseases in cattle can occur at any time during day and night.

Therefore, to maintain health of 6000 cattle in the camp was a big task. Separate sheds have been prepared for sick cattle so that other cattle do not get infected. For health care Veterinary Doctors and Cattle Health Consultants were required at the camp. So, BJS appointed NSS Farm, Nashik as advisors under which Dr. S.D.Panchal, MVSc(Animal Genetics & Breeding) & Dr.V.S. Kulrani, MVSc (Animal Nutrition) were ensuring the health management of the cattle camp. There was a need for Nutritionist to keep a check on cattle diet and the same was appointed. Veterinary doctors were available in the camp for 24 hrs on rotational shift basis. Support from Assistant officers of the Cattle Husbandry Department was also rendered. Daily health check-up of cattle is done. Weighing scale for measuring the weight of cattle was also provisioned in the camp. The weight of the cattle before entering the camp and at the time of leaving the camp is recorded.

- f) **Mobile App:** For effective management on day to day basis, BJS has developed a Mobile App in collaboration with Shaury Technosoft, Pune. By creating a Mobile App, the daily routine of cattle is also monitored. It helps to keep a check on the activities in the camp. Live updates from the camp can be given to the donors. Updates on cattle fodder and water availability, cattle health, accounts etc. can be directly checked.

पशु हजेरी

वॉर्ड नं: 1

एकूण पशु : 5907 उपस्थित पशु : 0 शिल्लक पशु : 5907

नं.	शेतकऱ्याचे नाव	एकूण पशु	उपस्थित पशु
0	Nitin Sakharam Gote	4	4
0	Dnyaneshwar Devidas Gote	5	5
0	Sarjerao Yadav Gote	3	3
0	Babasaheb Aasaram Lanke	5	5
0	Sau. Jijabai Chandrabhan	11	11

शेतकरी नोंदणी

फोटो

* नाव

* मोबाईल

रेशनकार्ड नं

आधारकार्ड नं

वोटरकार्ड नं

* जिल्हा: Select District

* तालुका: Select Taluka

* गाव: Select Village

वॉर्ड नं

जागा क्रमांक

1

2

3

- g) **CCTV Installation:** To keep an eye on movement of cattle, CCTV facility is arranged for cattle and farmers in the camp. There are different sections in this camp which is spread over 30 acres. For this, BJS has provided CCTV facility to keep an aerial view of the activities in the camp. Farmers are also given access to the CCTV for their cattle. It also helps in reviewing the fodder and water management. For this, BJS tied up with Ecube Group, Nashik and a total of 110 CCTV's were installed in the cattle camp.

- h) **Safety & Security:** The safety and security of cattle is top priority within the cattle camp in order to prevent the cattle from fleeing and also in case of fire or any emergency. Proper care should be taken of cattle don't flee away or get injured by the movement of vehicles carrying fodder and water for the cattle. While preparing the layout of the camp different sections have been created by keeping specific distances so that cattle can move properly. In case of fire and emergency situation, fire

j) **Register Logs:** There are different heads of registers maintained for keeping records of ongoing activities in the camp like:

Sr. No	Type of Register
1	Cattle incoming and outgoing Register
2	Vehicle Transport Register
3	Accounts Register
4	Water Register
5	Cattle movement Register
6	Fuel Register
7	Fodder allocation Register
8	Medical check-up Register
9	Labour Records and Attendance Book
10	Fodder incoming Register
11	Fodder Storage Register
12	Medicine Storage Register

k) **Manpower:** For effective functioning of the cattle camp, a team of 50 dedicated members have been engaged in the program. In addition to the staff, BJS volunteer network is also assisting in the overall program for its success. There are different committees formulated with appropriate team size for overall governance of their respective division like Water, Fodder & Feed, Health, Accommodation & Food committee.

Following is the list of Manpower engaged at the Cattle Camp:

BJS Volunteers engaged at Cattle Camp:

Sr. No.	Name of Head of the Department	Name of the Department
1	Gautam Sancheti	Camp Head
2	Paras Jain	Coordinator
3	Pravin Parakh	Government Approval
4	Paras Chordia	Camp Planning
5	Kishor Lalwani	Camp Construction
6	Ajay Mutha	Management
7	Kishor Dhariwal	Management
8	Ritesh Munot	Camp Planning and Fodder Water Management
9	Pritam Mutha	Camp Planning and Fodder Water Management
10	Pritesh Chhajed	Camp Planning and Fodder Water Management
11	Gautam Nahata	Camp Planning and Fodder Water Management
12	Swapnil Nahar	Camp Planning and Fodder Water Management
13	Sanjay Bhansali	Camp Goods Planning
14	Prakash Mutha	Camp Management
15	C.A. Rajkumar Kothari	Chief Accounting Officer
16	Anil Sancheti	Management
17	Sachin Chandalia	Management
18	Vrishabh Lodha	Management
19	Madan Lodha	Management
20	Shashikant Munot	Management
21	Rahul Jhambad	Management

BJS Pune Team deployed at Cattle Camp:

Sr. No.	Name	Name of the Department
1	Suhas Chavan	Chief Manager (HO Pune)
2	Vijay Dhanve	Camp Manager (Lasur Station)
3	Shailesh Nande	Planning of Animals Inward and Outward Movement and Fodder Storage
4	Atul Pawar	
5	Deepak Munde	
6	Sharad Thorat	Fodder Incoming and Fodder Storage Planning
7	Aasif Shaikh	Water Management
8	Bharat Chaudhary	Vehicle Department and Fuel Department Management
9	Balasaheb Raut	Labour and Mobile Application Management
10	Vyanktesh Gavali	Veterinary Department
11	Gaurav More	
12	Mukesh Kapse	

Members of Aarit Foundation engaged at Cattle Camp:

Sr. No	Name of Head of the Department	Name of the Department
1	Hon. MLA Shri Prashant Bamb	Founder President
2	Anil Ghuge	Chief Executive Officer
3	Ajay Bhise	Project Coordinator
4	Balkrishna Ugale	Project Coordinator
5	Ganesh Manjare	Rural Development Assistant
6	Gajanan Adhav	Rural Development Assistant
7	Vitthal Bhatkar	Rural Development Assistant
8	Shirish Banne	Rural Development Assistant
9	Ravindra Ingale	Rural Development Assistant
10	Tejas Kamble	Rural Development Assistant
11	Yogesh Pawar	Rural Development Assistant

CATTLE CAMP INITIATIVE, 2019

m.) **Dignitaries visit:** Since the inception of the cattle camp, many dignitaries have paid a visit to the Cattle camp to review and give their valuable feedback and support to the initiative. The following is the list of Dignitaries visit to the cattle camp:

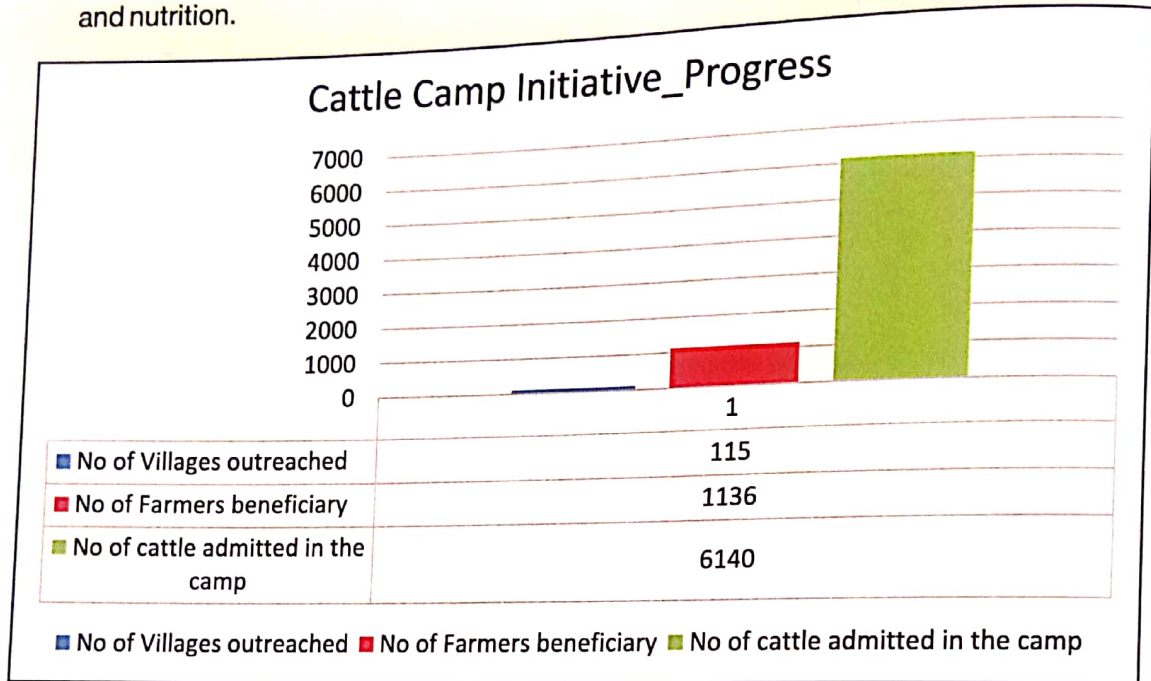
Sr. No.	Designation	Name
1	Ex-Chief Minister Gov. Of Maharashtra	Hon.Prithviraj Chavan
2	Agriculture Minister of Maharashtra	Hon.Sadabhau Khot
3	Aurangabad District Guardian Minister	Hon.Eknath Shinde
4	Member Of Parliament, Aurangabad	Hon. Chandrkanth Khaire
5	Member of Legislative Assembly, Gangapur	Hon.Prashant Bamb
6	Bajaj CSR Head	Shri. C.P.Tripathi
7	CEO Janki devi Bajaj foundation, Pune	Dr.M.R.Joshi
8	District Collector, Aurangabad	Hon.Uday Chaudhari
9	Divisional Animal Health Commissioner, Aurangabad	Dr.S.S.Rautare
10	District Health Officer, Aurangabad	Dr. D.S. Kamble
11	District Health Commissioner, Aurangabad	Dr.B.D.Rajput
12	Dy. Chief Executive Officer(VP)	Shrimati K.B. Kshirsagar
13	Block Development Officer, Gangapur	Shri.V.R. Patil
14	Asst. Commissioner, Aurangabad	Dr.R.A. Daware
15	OSD to Health & Family Welfare, Aurangabad	Shri. Rahul Gite
16	Marathwadha Satutory Development Board(MSDB)Aurangbad	Dr.Bhagavat Karad
17	J.B.G.B.S Director	Shri.M.K.Pande

CATTLE CAMP INITIATIVE, 2019

Project progress

- **Program Outreach:** The Cattle camp program has outreached to 115 villages in the Aurangabad district. About 1136 drought affected farmers have been direct beneficiary of the program till now, by admitting their cattle in the camp.
- **Cattle Count:** The total enrolment of cattle in the camp till now has been beyond the expected target i.e. 6140 cattle have been admitted and they are receiving proper care and nutrition.

In Fig: Impact created through Cattle Camp Initiative

- **Health Care:** Each cattle health check-up is being regularly done by experts. Cattle who are ill are being given vaccination and are put on observation. So, the drought affected cattle's health is improving in the camp
- **Feed & fodder supply:** The admitted cattle in the camp are given food according to their diet in a fixed amount. To increase their weight concentrated feed is also given. So, the nutrition provided is helping cattle recover and regain their productivity. The milking capacity of the cattle is also improving and is benefiting the farmers.
- **Cattle Insurance:** For the sick/disease infected cattle in the camp, cattle insurance has been provided to poor farmers. If any admitted sick cattle die in the camp, farmers are entitled for some compensation.
- **Accommodation and food for farmers:** The drought affected farmers who have enrolled their cattle are being provided shelter in the camp. They are also provisioned for quality food at a subsidized rate of Rs 10/-. The cattle camp in the region has come up as huge relief for the farmers, as their cattle will be protected during the severe drought. This has helped them get rid of the stress for their cattle and feel relieved in the crisis period.

भारतीय जैन संघटना, दुष्काळमुक्त अभियान

सुजलाम् सुफलाम् महाराष्ट्र

फक्त आठ महिन्यांत

६ कोटी

क्युबिक मीटरपेक्षा जास्त पाणी साठवणूक!

महाराष्ट्र शासन

BJS
भारतीय जैन संघटना

Bharatiya Jain Sanghatana's
Drought-Free Movement

SUJALAM SUPHALAM

BJS
Bharatiya Jain Sanghatana

SUJALAM SUPHALAM

Concept:

Aim of '**Sujalam Suphalam**' is to enhance the water storage capacity of all the structures/water bodies within every drought-affected district in the state.

- Unit of implementation: District
- Ownership: District Administration
- District model process flow:
 - Identification of various watershed development structures (dams and water bodies, M.I. tanks, percolation ponds, farm ponds etc.)
 - Issuing administrative and technical approvals for all structures
 - Deployment of earthmoving machinery
 - Excavation of silt from the dams and water bodies
 - *Nala* deepening and widening work
 - Provision of machines by BJS and CSR
 - Provision of diesel by District administration
 - Involvement of farmers- to transport silt onto farmlands

HIGHLIGHTS

1. "Sujalam Suphalam" is a public movement for drought relief
2. Transparency & increased water storage capacity in the district with minimum expense by the government
3. Active CSR involvement
4. Strengthens relations between district / taluka administration and farmers
5. Single window clearance to overcome delays due to administrative procedures.
6. Active participation of media and public representatives
7. Ease of execution, instant results and high visibility

Background

Bharatiya Jain Sanghatana (BJS) was founded in 1985 by the visionary Shri Shantilal Muttha, a social entrepreneur and successful businessman

BJS is a national-level non-profit, non-political organization with a secular outlook, with headquarters in Pune, Maharashtra

It operates through a large, strong country-wide network of National, State and District level Councils supported by over 1 lakh grassroots volunteers; and a team of 500 qualified professionals

Its strategic focus is in 3 domains:

1. School education
2. Social development
3. Disaster response

It adopts a 5-step model of intervention

- Thorough field-based and desk-based research of the problem/ issue
- Design and development of a viable solution
- Implementation of a pilot project with performance monitoring and feedback systems
- Assessment, review, evaluation and subsequent revisions and modifications for improvement
- Development of models that can be replicated or customized for implementation across the country, and their dissemination

Has rich multidimensional experience of working at all levels: from remote rural communities to the highest policy and decision-making forums of the government

Achievements:

- Recognition by central and state governments
- WANGO Education Award in 2005
- Quimpro Platinum Award in 2010

Educational Initiative

Aim: Qualitative enhancement of school education

1. 'BJS-SAA': The School Assessment and Accreditation System

- Is a diagnostic system that can be used for development of a school qualitatively
- Assesses school processes and classifies profiles against indicators standardised as per recognised/ statutory norms
- Identifies areas that need improvement
- Suggests specific action points to be undertaken by the school and its management, as well as within the school education system at block, district and state-levels in case of the government schooling system
- SAA tool can be customised to various school contexts and needs
- Is being used by state governments and private players, that invite BJS to conduct assessment and accreditation

2. 'Mulyavardhan': School-based Initiative for Value Education

- Aims at promoting desirable values among school students so that they bring about harmony within themselves, others, and the world at large, including the world of nature.
- Based on universal human values and secular principles
- Launched in 2009, it is being piloted in over 500 rural government schools covering 35,000 students in the backward district of Beed in Maharashtra
- Conducted through time-tabled periods in schools
- Uses joyful teaching-learning methods
- Geared towards improvement of the whole school ethos
- Has demonstrated positive impact on students and other stakeholders
- Studied and recommended by renowned international agencies
- Potentially replicable and adaptable to different school contexts and systems

If you are interested in learning more/undertaking such activities please contact us

Social Development Initiative

Aim: Strengthen relationships within the family unit

Offers pragmatic solutions to family related issues through following programmes:

1. 'Empowerment of Girls to face the social challenges of the 21st century': is a certificate course conducted through 3-day training workshops by BJS trained facilitators, and 'online' (www.eogonline.org). Since its launch in 2008, it has reached to over 9000 girls through 260 workshops across 11 states (as on 31st Aug 2013)
2. 'Empowerment of Couples': is conducted for newly married couples and in-laws through 2-day workshops. It aims at promoting understanding, adjustment, communication, and sense of togetherness, caring, sharing and responsibility within marital and family relationships
3. 'Paritohy Sommelans': are match-making gatherings that provide a common and equal platform for young men and women, and their families, to interact and to know each other so that they can choose their marital partners
4. 'Family counselling': is provided for resolving marital and family disputes amicably through BJS trained counsellors. BJS provides training in counselling to selected volunteers through 4-day workshops for qualifying as 'counsellors'
5. 'Students Assessment Programme (SAP) for std. IV & VIII': are tests that gauge their abilities - mental, emotional, social, co-curricular and their level of general and health awareness. A self-explanatory report that is generated guides students identify their strengths and provides tips on areas of improvement
6. 'Plastic surgery camps': that treat ailments like cleft lip, cleft palate, scars, squint are conducted regularly at multiple locations free of cost since 1991. Over 2,50,000 patients have benefited from these

If you are interested in learning more/undertaking such activities please contact us

Role of each stakeholder

State Government -

- To issue required GRs in order to institutionalize the Sujalam Suphalam project in the state and facilitate its hassle-free implementation
- Appoint nodal authority for co-ordination, Issue instructions as per program requirements to District Admin
- Responsible to provide diesel to all heavy earth moving machines
- Make budget provision, accord approval, conduct review

District Collector -

- Identify all water bodies that need de-silting / excavation with help of departments like Agriculture, Irrigation, Forest, Soil And Water Conservation, ZP etc., prioritize and make detailed action plan with estimation of the scope of the excavation required in the district.
- Appoints district-level committee and issue timely guidelines
- Constitute 3-member committee in each taluka to oversee implementation of the program.
- Training
- Diesel delivery at project site up to the machine
- Conduct weekly review meetings

Farmers -

- The farmers bring their own trailers to take the excavated silt.
The silt improves their farm productivity.

BJS -

- Deploy heavy earth movers with CSR support
- Develop processes, procedures, roles & responsibilities, training modules, conduct workshops
- Develop monitoring mechanisms

बीजेएसच्या कार्यकर्त्यांची गुंफण

महाराष्ट्रामध्ये बीजेएस ३२ वर्षांपासून सक्रिय असून राज्य, विभाग, जिल्हा व गावं पातळीपर्यंत बीजेएसचे कार्यकर्ते कार्यरत आहेत. दरवर्षी अशा प्रकारच्या भरीव सामाजिक कार्यासाठी तन-मन-धनाने समर्पित होऊन रात्रंदिवस स्वतःला झोकून देऊन कार्य पूर्णत्वास नेण्याचा बीजेएसचा इतिहास आहे. या कार्यासाठी बीजेएसचे महाराष्ट्रातील राज्य, जिल्हास्तरीय पदाधिकार्यांच्या नियुक्त्या करण्यात आलेल्या आहेत व त्यांच्या जबाबदाऱ्याही निश्चित करण्यात आलेल्या आहेत.

भारतीय जैन संघटनेचे आपत्ती निवारण कार्याचे प्रमुख टप्पे :

- १९९३ : महाराष्ट्रातील लातूरच्या भूकंपग्रस्त भागातील १२०० मुलांना पुणे येथे आणून त्यांचे इयत्ता ५ वी ते पदवीपर्यंतचे यशस्वी शैक्षणिक पुनर्वसन
- १९९७ : १९९७ पासून आजतागायत महाराष्ट्रातील आदिवासी, दुर्गम परिसरातील (मेळघाट) कुपोषित मुलांना पुणे येथे आणून त्यांचे इयत्ता ५ वी ते १२ वी पर्यंतचे शैक्षणिक पुनर्वसन
- १९९७ : मध्यप्रदेशातील जबलपूरच्या ५० भूकंपग्रस्त मुलांना पुणे येथे आणून शैक्षणिक पुनर्वसन
- २००१ : गुजरात-कच्छ-भूज मधील भूकंपग्रस्त ठिकाणी केवळ ९० दिवसांत ३६८ शाळांच्या Semi - Permanent स्वरूपातील इमारतींची उभारणी तत्कालीन पंतप्रधान श्री. अटलबिहारी वाजपेयी यांच्या हस्ते गुजरात राज्य सरकारकडे या इमारतींचे लोकार्पण
- २००२ : महाराष्ट्रातील अकोला परिसरातील १५,००० पूरग्रस्तांचे तात्पुरते स्थलांतर
- २००४ : अंदमान-निकोबामधील सुनामीग्रस्तांसाठी एका वर्षाच्या कालावधीत ३४ प्राथमिक आरोग्य केंद्रे व ११ शाळांची निर्मिती आणि राज्य सरकारला हस्तांतरण
- २००५ : जम्मू -काश्मिर भूकंपग्रस्तांना तात्पुरत्या घरांची उभारणी करण्यासाठी लागणारे पूर्वरचित (Pre - fabricated) साहित्य देऊन केवळ ४० दिवसांत १५,००० लोकांसाठी ८७० घरांची उभारणी
- २००५ : महाराष्ट्रातील पूरपरिस्थितीत ५००० लोकांना मदतकार्य - आवश्यक साहित्याचे वाटप
- २००८ : बिहार पूरपरिस्थितीत १८१ दिवसांत १.५० लाख पूरग्रस्तांना आरोग्य सुविधांची मदत
- २०१३ : महाराष्ट्रातील दुष्काळात बीड जिल्ह्यातील ११७ तलावांतील गाळ काढून तो पसरविल्याने ५००० एकर जमीन सुपिक
- २०१३ : महाराष्ट्रातील दुष्काळात मराठवाड्याच्या ७ जिल्ह्यांतील २८ ठिकाणी १०० दिवसांसाठी १०,००० जनावरांकरिता चाराछावण्यांची उभारणी
- २०१५ : महाराष्ट्राच्या ३२ जिल्ह्यांतील आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या ५५० मुला-मुलींचे पुणे येथे शैक्षणिक पुनर्वसन
- २०१५ : नेपाळमधील भूकंपाने प्रभावित झालेल्या कुटुंबांना घरगुती संच आणि अन्नधान्य, अनेक ठिकाणी वैद्यकीय शिबिरे आणि नंतरच्या धक्क्यांमधील बचाव कार्य
- २०१६ : महाराष्ट्रातील बीड, लातूर आणि उस्मानाबाद या जिल्ह्यांमध्ये नद्या व नाल्यांचे खोलीकरण व रुंदीकरण आणि आवश्यक ठिकाणी टँकरद्वारे पाणीपुरवठा
- २०१७ : ३० तालुक्यांतील ४०० गावांमध्ये ५०० जेसीबी/पोकलेनच्या सहाय्याने दुष्काळमुक्तीसाठी पाणलोटक्षेत्र विकासाची कामे

BJS
Bharatiya Jain Sanghatana

भारतीय जैन संघटना

मुथ्या चेंबर्स २, सेनापती बापट मार्ग, पुणे ४११०१६

☎ Land line : 020-6605 0000

✉ Email : donate@bjsindia.org

🌐 Website : www.bjsindia.org

Role of each stakeholder

State Government -

- To issue required GRs in order to institutionalize the Sujalam Suphalam project in the state and facilitate its hassle-free implementation
- Appoint nodal authority for co-ordination, Issue instructions as per program requirements to District Admin
- Responsible to provide diesel to all heavy earth moving machines
- Make budget provision, accord approval, conduct review

District Collector -

- Identify all water bodies that need de-silting / excavation with help of departments like Agriculture, Irrigation, Forest, Soil And Water Conservation, ZP etc., prioritize and make detailed action plan with estimation of the scope of the excavation required in the district.
- Appoints district-level committee and issue timely guidelines
- Constitute 3-member committee in each taluka to oversee implementation of the program.
- Training
- Diesel delivery at project site up to the machine
- Conduct weekly review meetings

Farmers -

- The farmers bring their own trailers to take the excavated silt.
The silt improves their farm productivity.

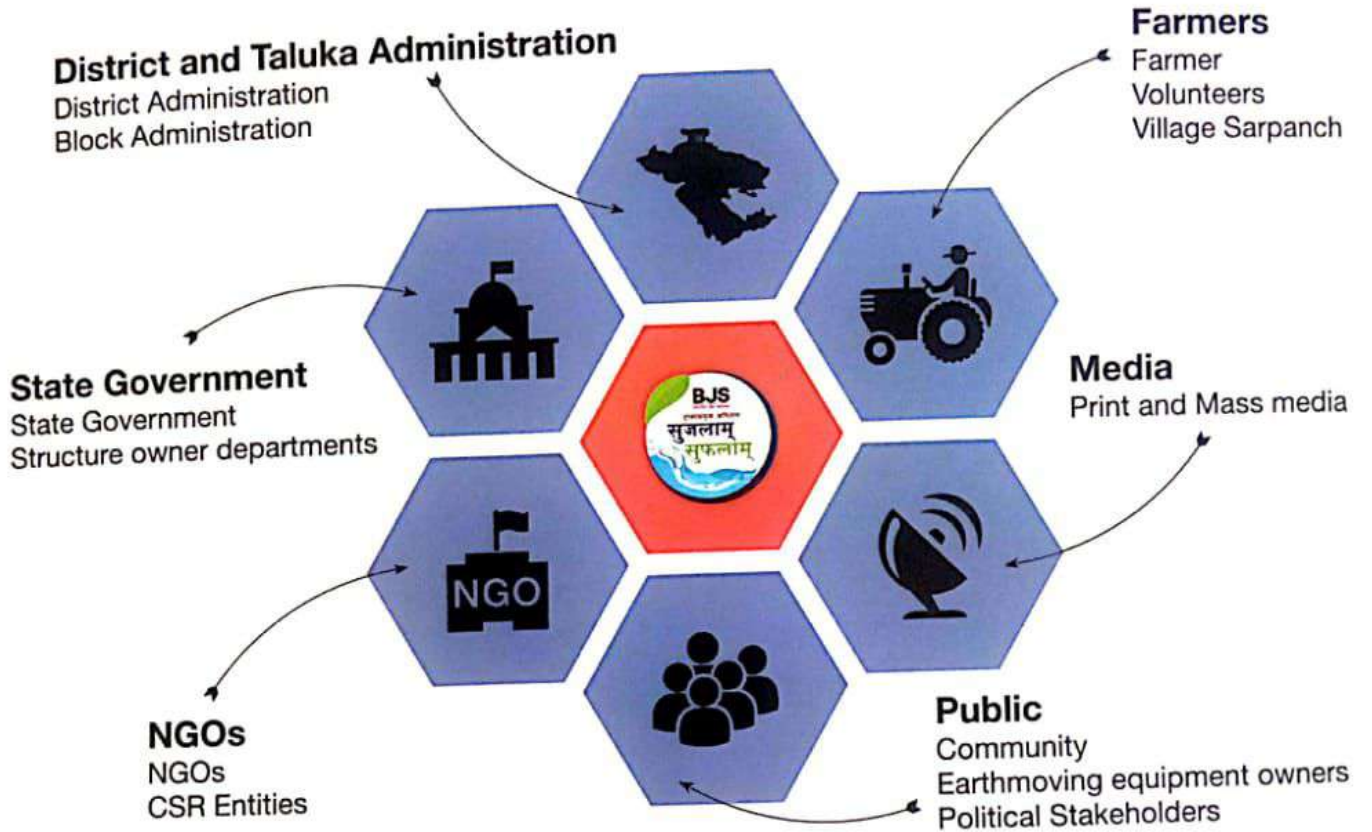
BJS -

- Deploy heavy earth movers with CSR support
- Develop processes, procedures, roles & responsibilities, training modules, conduct workshops
- Develop monitoring mechanisms

PEOPLE'S MOVEMENT

“Sujalam Suphalam”

actively engages all stakeholders in the district to effect change

Past initiatives of BJS for the Maharashtra drought-free movement:

- 2013- BJS initiated the Maharashtra Drought-Free Movement in Beed district. Desilted 117 water bodies in one month, removing 20 lakh cubic metres of silt for use on 5000 acres of farmland, making it fertile.
- 2014 -2016- Provided water tankers to the remote areas of Beed, Latur and Osmanabad. Nala (Faucet or Runner) deepening and widening work was also undertaken by BJS.
- 2017 – Provided 500 machines to the villages of 30 talukas which completed *shramdaan* for their watershed management in the Paani Foundation's Satyamev Jayate Water Cup Competition.
- 2018 – During Satyamev Jayate Water Cup Competition 2018, BJS steered a massive movement for water abundance in 1,500 villages of Maharashtra, deploying 1,650 earth-moving machines across 75 talukas. In a record-breaking achievement, the machines ran for 8.52 lakh hours, building 5 crore cubic metres of water storage capacity.
- 2018 – BJS has purchased 134 heavy earthmoving machines to strengthen its Sujalam Suphalam Buldhana Project and started desilting in Buldhana district. Machines continuously ran for 90 days and excavated 51 lakh cubic metres of silt to make 9000 acres of land fertile, building 510 crore litres of water storage capacity. This work will be continued till June 2019.

BJS

Bharatiya Jain Sanghatana

Bharatiya Jain Sanghatana

Head Office: Level 3, Muttha Chambers 2, Senapati Bapat Road, Pune 411016, Maharashtra

Contact No.: 020-6605 0000

@ sujalamsuphalam@bjsindia.org

www.bjsindia.org

भारतीय जैन संघटना

BJS
Bharatiya Jain Sanghatana

BJS महाराष्ट्र दुष्काळमुक्त अभियान-२०१८

२०१८ मध्ये भारतीय जैन संघटनेच्या (बीजेएस) माध्यमाने महाराष्ट्राच्या ७५ तालुक्यांतील ३००० गावांना दुष्काळमुक्त करण्याच्या निर्धार करण्यात आला आहे.

महाराष्ट्रामध्ये मागील पाच वर्षांपासून सातत्याने दुष्काळ पडत आहे. वर्षानुवर्षे दुष्काळाची तीव्रता वाढत चालली आहे. दरवर्षी तीन हजारपेक्षाजास्त शेतकरी आत्महत्या करीत आहेत. दुष्काळाची वाढती तीव्रता पाहता यासाठी शासनाबरोबरच स्वयंसेवी संस्थांनी या क्षेत्रात कार्य करून आपापले योगदान देणे आवश्यक आहे. बीजेएस अशा नैसर्गिक आपत्तीमध्ये सातत्याने कार्य करीत आहे.

बीजेएसने सन २०१३ मध्ये 'महाराष्ट्र दुष्काळमुक्त अभियानास' सुरुवात केली. बीड जिल्ह्यात एकाच वेळी ११७ तलावांतील २० लाख क्युबिक मीटर गाळ काढून तो ५००० एकर जमिनीवर पसरविल्याने नापिक जमिनीचे रुपांतर सुपिक जमिनीत झाले. त्यानंतर बीजेएसने मराठवाड्यातील बीड, लातूर व उस्मानाबाद या जिल्ह्यांमध्ये सन २०१४, २०१५ व २०१६ मध्येही अशाच स्वरूपाचे भरीव कार्य केले.

सन २०१७ मध्ये पानी फाउंडेशनने आयोजित केलेल्या 'वॉटर कप' या स्पर्धेअंतर्गत महाराष्ट्रातील ३० तालुक्यांचा समावेश होता. यात २००० गावांनी उत्साहाने सहभाग घेतला होता. प्रशिक्षण व श्रमदानाचे टप्पे पूर्ण करणाऱ्या जवळपास ४०० गावांनी नियोजित केलेली पाणलोट क्षेत्र विकासाची कामे बीजेएसने जेसीबी/पोकलेनच्या सहाय्याने नियोजनबद्ध पद्धतीने पूर्ण करून दिली. प्रशिक्षण घेऊन श्रमदान करणाऱ्या गावांना पूर्णपणे दुष्काळमुक्त करण्याची संधी

हानिमित्ताने बीजेएसला मिळाली. यासाठी बीजेएसने सर्व ३० तालुक्यांत मोठ्याप्रमाणावर आपली यंत्रणा राबविली होती. ३० तालुक्यांतील प्रत्येक गावच्या सरपंचाशी संपर्क प्रस्थापित करण्यात आला होता. ५०० जेसीबी/पोकलेनच्या सहाय्याने अहोरात्र मेहनत करून युद्धपातळीवर या अभियानाची यशस्वी अंमलबजावणी करण्यात आली. या कार्यानंतर झालेल्या समाधानकारक पावसामुळे या ३० तालुक्यांत झालेला वातावरण दिसून येत आहे.

यावर्षी २०१८ मध्ये ७५ तालुक्यांमध्ये 'वॉटर कप' स्पर्धा जाहीर करण्यात आली आहे. यामध्ये महाराष्ट्रातील निम्म्यापेक्षा अधिक दुष्काळी भाग व ग्रामीण भागाचा अंतर्भाव आहे. या स्पर्धेमध्ये ७ ते ८ हजार गावांनी सहभाग घेतला तरीसुद्धा प्रशिक्षण घेणे,

श्रमदान करणे इत्यादी महत्त्वाचे टप्पे पार करत अंदाजे ३००० गावे तरी आपले श्रमदानाचे कार्य पूर्ण करतील. श्रमदान करणाऱ्या या गावांना जेसीबी / पोकलेनद्वारे त्यांची कठीण कामे पूर्ण करून देण्याचा व खऱ्या अर्थाने महाराष्ट्र दुष्काळमुक्त करण्याचा निर्णय बीजेएसने घेतला आहे.

प्रकल्प व्यवस्थापन

एप्रिल व मे २०१८ या दोनच महिन्यांत ७५ तालुक्यांतील विखुरलेल्या ३००० गावांत एकाच वेळी जेसीबी / पोकलेनद्वारे काम पूर्ण करून घेणे, हे खूप मोठे आव्हान आहे. गेल्या ३० वर्षांपासून नैसर्गिक आपत्ती व्यवस्थापनामधील कार्य, तसेच गेल्या पाच वर्षांत दुष्काळामध्ये मोठ्याप्रमाणावर केलेले कार्यामुळे या वर्षीचे हे मोठे आव्हान पेलण्याची पूर्णपणे तयारी बीजेएसने केली आहे.

वॉटर कप स्पर्धेतील ७५ तालुक्यांमधील कामाचे व्यवस्थापन

- मुख्य कार्यालयामध्ये या प्रकल्पाच्या व्यवस्थापनासाठी १५ जणांची टीम नियुक्त करण्यात आली आहे.
- ७५ तालुक्यात ७५ तालुका को-ऑर्डिनेटरच्या (TC) नियुक्त्या करून त्यांच्या जबाबदाऱ्या निश्चित करण्यात आल्या आहेत.
- बीजेएसचे TC, १ ते ५ एप्रिलच्या दरम्यान प्रत्येक तालुक्यातील पानी फाउंडेशनच्या तालुका को-ऑर्डिनेटर (TC), तसेच बीजेएसचे पदाधिकारी, शासकीय अधिकारी व इतर सर्व सहयोगी यांना भेटून संबंध प्रस्थापित करतील.
- बीजेएसचे TC, १ ते १० एप्रिल या कालावधीत स्पर्धेमध्ये सहभाग घेणाऱ्या गावांना भेटी देऊन बीजेएसचे पत्र सरपंचांना देतील व पानी फाउंडेशनतर्फे प्रशिक्षित असलेल्या व्यक्तींची प्रत्यक्ष भेट घेऊन नियोजित कार्याचा उद्देश समजावून सांगतील.
- सर्व सरपंचांचा व त्या त्या गावातील इतर महत्त्वाच्या व्यक्तींचा एक whatsapp ग्रुप तयार करून ह्या कामासाठी योग्य समन्वय साधण्यात येईल.
- दोन महिन्यांमध्ये पानी फाउंडेशनचा श्रमदानाचा एक विशिष्ट टप्पा पूर्ण झाल्यानंतर जेसीबी / पोकलेन द्वारे त्या त्या गावातील कठीण काम बीजेएसकडे उपलब्ध निर्घीच्या प्रमाणात करून दिले जाईल. ह्यासाठी बीजेएस कोणतेही शासकीय अनुदान घेणार नाही.
- मशीनसाठी लागणारे डिझेल पुरविण्याची जबाबदारी गावकऱ्यांची असेल.
- पानी फाउंडेशनचे TC त्या तालुक्यातील ज्या गावाचा श्रमदानाचा टप्पा पूर्ण झाला असेल अशा गावांची माहिती बीजेएसच्या TC कडे पोहचवतील.
- १ ते १५ एप्रिलच्या दरम्यान त्या त्या तालुक्यामध्ये असणाऱ्या जेसीबी / पोकलेनचे मालक यांच्याशी, सरपंचांच्या माध्यमाने संपर्क साधून, या कार्यासाठी २२ एप्रिल ते २२ मे या कालावधीसाठी, ठरवून दिलेल्या दराने मशीन्स भाड्याने उपलब्ध करून देण्यासाठी पूर्ण प्रयत्न केले जातील.
- श्रमदान पूर्ण झालेल्या गावापैकी ज्याची डिझेल भरण्याची तयारी झाली असेल त्या गावांना बीजेएसचे TC त्वरित भेट देऊन त्यांना मशीन हवे असेल तर विहित नमुन्याचे पत्र सरपंचांकडून लिहून घेतील.
- ज्या सरपंचांकडून मशीन्ससाठीचे पत्र आले असेल अशा गावांना मशीन पुरविण्यासाठी त्या गावातील आसपासच्या मशीन मालकांशी मुख्य कार्यालयाने ठरवून दिलेल्या जेसीबी / पोकलेनच्या तासांप्रमाणे करार केला जाईल.
- करार करण्यापूर्वी मुख्य कार्यालयातून अकॉंटस डिपार्टमेंटने ठरवून दिलेल्या नियमाप्रमाणे मशीन मालकांची व त्यांच्या बँकखात्याची संपूर्ण माहिती घेणे बंधनकारक राहिल. ह्यावेळेस मशीनला अॅडव्हास देत असताना सरपंच अथवा गावातील महत्त्वाच्या व्यक्तीला मध्यस्थी ठेवणे जरूरीचे राहिल. कुठलाही व्यवहार रोख रकमेने होणार नाही.
- काम पूर्ण झाल्यानंतर सरपंचांकडून पूर्णत्वाचे दाखले घेण्यात येतील.
- या संपूर्ण कार्याची माहिती सोशल मिडियाचा प्रभावी वापर करून देण्यात येत आहे.

Disaster Response

Aim: Relief and rehabilitation of people devastated by natural disasters

The well trained and disciplined volunteer force of BJS provides immediate on-site relief and rescue support. BJS undertakes rehabilitation and mitigation measures also.

Highlights

- ▶ **1993: Latur Earthquake, Maharashtra**
Educational rehabilitation of 1200 boys (Std V to graduation)
- ▶ **1997: Melghat Malnutrition Project**
Educational rehabilitation of 350 boys for 10 years
- ▶ **1997: Jabalpur Earthquake**
Educational rehabilitation of 50 boys
- ▶ **2001: Gujarat Earthquake**
Re-constructed 368 schools in 90 days and handed over to the government
- ▶ **2002: Akola floods**
Temporary shelters provided to 15,000 victims
- ▶ **2004: Tsunami**
Rescue and relief operations through 6 camps in Tamil Nadu
Constructed 11 schools and 34 primary health centres in 1 year in Andaman & Nicobar islands
- ▶ **2005: Jammu & Kashmir Earthquake**
870 pre-fabricated shelters despatched for giving refuge to 15,000 affected people
- ▶ **2005-06: Maharashtra floods**
5000 household kits distributed to victims
- ▶ **2008: Bihar floods**
Medical aid to 1,50,000 victims in 181 days
- ▶ **2013: Maharashtra Drought**
Desilting of 115 water bodies in drought-prone district of Beed within a period of one month as a long-term mitigation measure
Establishment and management of 28 cattle camps in 7 drought ridden districts for 10,000 animals.

If you are interested in learning more/undertaking such activities please contact us

Connect with Us

Know Us Get involved Join us

- BJS provides sustainable solutions through implementable models that are workable, scalable and replicable for making a meaningful impact
- BJS is willing to share these models with any genuinely interested individual/ group/ body/ government, and provide related support

For more information and to connect with us, visit us at:

- Website: www.bjsindia.org
- Face book: www.facebook.com/BJSIndia
- Email: info@bjsindia.org

Bharatiya Jain Sanghatana
Level 8, Muttha Chambers II,
Senapati Bapat Road, Pune 411016
Tel: +91 20 6605 0000 Fax: +91 20 6605 0191

24.09.2013/5000

To collectively contribute towards nation building through holistic development of society

Key Features

- **National Concern:** Focusing on selected domains that contribute to nation-building
- **Social sensitivity:** researching in-depth for addressing needs
- **Developmental innovation:** strategizing novel ideas within established frameworks
- **Participatory process:** enthusing involvement of all stakeholders in implementation
- **Sustainable solutions:** implementing workable, scalable and replicable models
- **Meaningful Impact:** touching millions through our work

...Educational Initiatives

...Social Development

...Disaster Response

empowering today enriching tomorrow

BJS

भारतीय जैन संघटना

महाराष्ट्र दुष्काळमुक्त अभियान २०१९

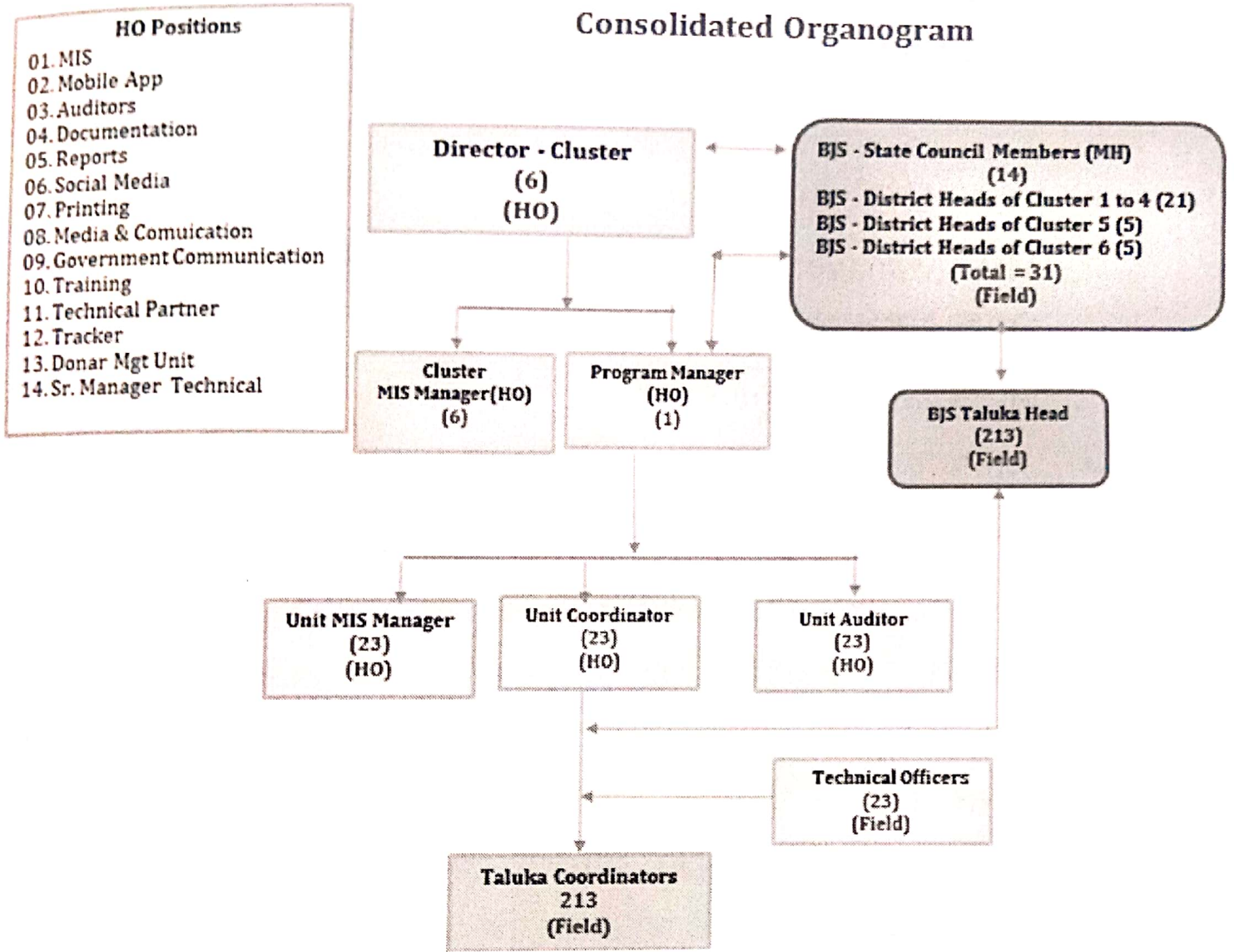

भूमिका व जबाबदाऱ्यांची माहिती देणारी हस्तपुस्तिका
(अंतर्गत वितरणासाठी)

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	तपशील	पृष्ठ क्र.
१	दुष्काळग्रस्त तालुक्यांसाठी महाराष्ट्र शासनाचा निर्णय	४
२	सन २०१८- खरीप हंगामातील दुष्काळग्रस्त तालुक्यांची जिल्हानिहाय यादी	६
३	दुष्काळग्रस्त तालुक्यांसाठी कार्य करण्याचा बीजेएसचा निर्णय	८
४	दुष्काळग्रस्त तालुक्यांमध्ये केल्या जाणाऱ्या कार्याचे स्वरूप	८
५	दुष्काळग्रस्त तालुक्यांमध्ये कार्य करण्याची बीजेएसची कार्यप्रणाली	८
६	प्रकल्प व्यवस्थापन - Consolidated Organogram	१०
७	प्रकल्पातील विविध यंत्रणा व त्यांच्याकडील जबाबदाऱ्या	१२
७.१	संचालकांच्या (डायरेक्टरच्या) जबाबदाऱ्या	१२
७.२	तालुका को-ऑर्डिनेटर (TC) च्या जबाबदाऱ्या	१४
७.३	युनिट एम. आय. एस. मॅनेजरच्या जबाबदाऱ्या	१८
७.४	युनिट को-ऑर्डिनेटरच्या जबाबदाऱ्या	२१
७.५	प्रोग्राम मॅनेजरच्या जबाबदाऱ्या	२२
७.६	टेक्निकल ऑफिसरच्या जबाबदाऱ्या	२४
७.७	ऑडीटरच्या जबाबदाऱ्या	२७
७.८	बीजेएस तालुका समित्यांच्या जबाबदाऱ्या	३०
७.९	बीजेएस जिल्हा समित्यांच्या जबाबदाऱ्या	३२
८	विविध Whats App ग्रुप्स संदर्भात	३५
९	राज्यस्तरीय समिती सदस्यांची नावे	३९
१०	जिल्हा प्रमुख व तालुका प्रमुख ह्यांची नावे	४०

Consolidated Organogram

वरील chart मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे ६ संचालकांच्या (Director) माध्यमाने या संपूर्ण प्रकल्पाची अंमलबजावणी मुख्य कार्यालयातून केली जाणार आहे. त्यांना सहाय्य करण्यासाठी खालीलप्रमाणे २० युनिटची स्थापना करण्यात येत आहे.

८) विविध Whats App ग्रुप्स संदर्भात :

Group Name - BJS Updates (State Level)

Group Admin – BJS HO

Group Participants – Principal Secretary and Commissioner - Soil & Water Conservation, All Concern Collectors and CEO's & District Nodal Officers and BJS H.O. concerned Directors,

उद्दिष्ट :

- राज्य पातळीवरील पॉलिसीज समजण्यासाठी.
- प्रत्येक जिल्ह्याचे रिपोर्ट एक-दुसऱ्यांना समजण्यासाठी.
- राज्य पातळीवर व जिल्हा पातळीवर घेण्यात आलेले धोरणात्मक निर्णय समजण्यासाठी.
- घेतलेले धोरणात्मक निर्णय सर्व जिल्हाधिकाऱ्यांना समजण्यासाठी.
- सर्व जिल्ह्यांच्या कार्याचा अहवाल एकाच वेळी सर्वांना समजण्यासाठी.
- मा. मंत्री महोदय व मा. मुख्यमंत्री यांना योजनेचे रिपोर्टिंग करण्यासाठी.
- प्रत्येक जिल्ह्यातील सक्सेस स्टोरीज समजण्यासाठी.
- एखाद्या जिल्ह्याने सुरु केलेली सिस्टीम धोरणामध्ये आणून ती सर्व जिल्ह्यांसाठी लागू करण्यासाठी.
- राज्य सरकारकडून जिल्ह्यांना निधी पुरविण्यासाठी किंवा त्याच्या पद्धतीची माहिती देण्यासाठी.

Group Name - BJS District Name Updates: (District wise group)

Group Admin – BJS District Head

Group Participants – Collector, CEO, Dist. Nodal officer, Dist. & Taluka level Officers of Structure owner Departments, All Tehsildars, SDO's, BDO's and Dist. & Taluka Agriculture officers. BJS Dist. Head and 2-3 Dist. level office bearers, Supervisors and BJS H.O. Representatives

उद्दिष्ट :

- संपूर्ण जिल्ह्यातील कामाचा आढावा एकाच वेळी घेता येईल.
- जिल्हास्तरीय साप्ताहिक बैठकीचे आयोजन करणे.
- साप्ताहिक बैठकीचा अजेंडा सर्वांना पाठविणे.
- साप्ताहिक बैठकीचे मिनिट्स किंवा निर्णयांची माहिती सर्वांना मिळणे.
- संपूर्ण जिल्ह्यात कुठे तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यतेची मागणी करण्यात आली आहे, त्या त्या ठिकाणी मान्यता मिळविण्याची प्रोसेस पूर्ण करणे.
- प्रत्येक तालुक्याचा आढावा घेऊन कमीजास्त मशीन देण्याचा निर्णय घेणे.
- जिल्ह्यामध्ये येणाऱ्या अडचणी त्याच क्षणी सोडविणे.
- प्रत्येक अधिकाऱ्याकडून आलेल्या प्रत्येक बैठकीचे रेकॉर्ड ठेवणे.
- डिझेल पुरविण्याच्या पद्धतीतील अडचणी सोडविण्यासाठी व सुसूत्रता आणणे.
- प्रत्येक तालुक्यात झालेल्या कामाचा आढावा घेण्यासाठी व हा रिपोर्ट राज्यस्तरावर पाठविणे
- काही तालुक्यात काम कमीजास्त प्रमाणात झाले असेल तर त्याची कारणे समजून घेणे.

- राज्यस्तरीय अधिकाऱ्यांचे / मा. आमदार, मा. खासदार व मा. मंत्री महोदय यांचे दौरे होणार असतील तर त्याची माहिती पुरविण्यासाठी व त्याचे रिपोर्टिंग करणे.
- जिल्हा प्रशासनाकडून तालुक्यात जर काही निर्देश द्यावयाचे असतील तर ते त्वरित पोहोचविणे
- संपूर्ण जिल्ह्यात सुरु असलेल्या कामाची माहिती प्रसार माध्यमांना देऊन ती जनतेपर्यंत पोहोचविणे

Group Name - Name of the Taluka Name of the District Update (Talukawise)

Group Admin: TC

Group Participants – TC, Taluka Committee, Unit Coordinator, Technical Officer, Structure owner officers, District Nodal Officer, BJS Taluka Committee, BJS District Committee and BJS H.O. Representative

उद्दिष्ट :

- तालुक्यामध्ये करावयाच्या कामाची आखणी करणे.
- कामाची प्राथमिकता (Priority) ठरविणे.
- मशीन Deployment Plan तयार करणे.
- Structure चा सर्व्हे झाला आहे क ते पाहून त्यासाठी तांत्रिक व प्रशासकीय मान्यता घेणे.
- जिल्हाधिकारी अथवा इतर अधिकाऱ्यांच्या साईट व्हिजिट किंवा दौऱ्याची माहिती सर्वांना देणे.
- तालुक्यामध्ये कामात येणारी प्रत्येक अडचण त्वरित समजून घेऊन त्यावर उपाययोजना करणे
- डिझेल पुरविण्यासाठी येणाऱ्या अडचणी निदर्शनास आणून देणे.
- तालुक्यात झालेल्या रोजच्या कामाचा आढावा एकाच वेळ समजून घेणे

Group Name-Name of the Taluka Name of the District Machines (Talukawise)

Group Admin: TC

Group Participants – TC, Taluka Committee, Unit Coordinator, Technical Officer, Structure owner officers, District Nodal Officer, BJS Taluka Committee, BJS District Committee and BJS H.O. Representative

उद्दिष्ट :

- सर्व मशीनचे रिपोर्टिंग सर्वाना एकाच वेळी मिळेल.
- जर एखाद्या ठिकाणी काही अडचणीमुळे एखादे मशीन चालणार नसेल तर त्या मशीनचा वापर इतर ठिकाणी करता येऊ शकेल का ? अशाप्रकारचा निर्णय त्वरित घेणे सोपे जाईल.
- आपल्या तालुक्यात कोणत्या प्रकारच्या किती मशीन्स लागल्या आहेत हे एकाच वेळी समजणे.
- प्रत्येक मशीनचे रोज किती तास काम झाले आहे हे समजणे.
- प्रत्येक मशीनचे Hour मीटर रीडिंगचे फोटो पोस्ट करणे.
- ट्रॅकर hour व मशीन hour यातील तफावत समजणे.
- मशीन मालकांचे पेमेंट करणे व Audit करणे.

Group Name - HO to All TC (Only for HO Guidelines) one way traffic

Group Admin: Unit Coordinator

Group Participants – TC, Taluka Committee, Unit Coordinator, Technical Officer, Structure owner officers, District Nodal Officer, BJS Taluka Committee, BJS Dist. Committee and BJS H.O. Representative

उद्दिष्ट :

- मुख्य कार्यालामधून सूचना, निर्णय तसेच माहिती पाठविणे.
- या ग्रुप मध्ये फक्त मुख्य कार्यालामधून माहिती पाठवली जाईल.
- या ग्रुप मधील इतर कुणीही ह्यामध्ये काहीही पाठवू नये

Group Name - MDFM १९

Group Admin: Head Office

Group Participants – राज्यस्तरीय समिती, जिल्हाप्रमुख, तालुकाप्रमुख व मुख्य कार्यलय

उद्दिष्ट :

- मुख्य कार्यलय व बीजेएस चे संबंधित पदाधिकारी (राज्यस्तरीय समिती, जिल्हाप्रमुख, तालुकाप्रमुख) ह्यांच्यामध्ये माहितीची देवाणघेवाण करणे.

९) राज्यस्तरीय समिती सदस्यांची नावे

अ. क्र.	पदाधिकाऱ्यांचे नाव	अ. क्र.	पदाधिकाऱ्यांचे नाव
१	श्री सुदर्शनजी जैन, अमरावती (राज्याध्यक्ष-सुजलाम सुफलाम)	२	श्री हस्तिमलजी बंब, जालना (राज्याध्यक्ष-बीजेएस)
३	श्री अमरजी गांधी, चंद्रपुर	४	श्री गौतमजी संचेती, औरंगाबाद
५	श्री सुरेशजी पाटील, सांगली	६	श्री कांतिलालजी ओस्तवाल, सिल्लोड
७	श्री किशोरजी पगारीया, बिड	८	श्री योगेंद्रजी फत्तेपुरीया, वर्धा
९	श्री प्रदीपजी जैन, बडनेरा	१०	श्री केतनजी शहा, उस्मानाबाद
११	श्री विजयजी बेदमुथा, लातूर	१२	श्री नंदकिशोरजी साखला, नाशिक
१३	श्री दीपकजी चोपडा, नाशिक	१४	श्री आदेशजी चंगेडिया, अहमदनगर

१०) जिल्हा प्रमुख व तालुका प्रमुख यांची जिल्हा तसेच तालुकानिहाय नावे

अ. क्र.	जिल्हा	जिल्हा प्रमुख	तालुका	तालुका प्रमुख
१	पुणे	श्री. रमेशजी नवलाखा	आंबेगाव	श्री. आशिषजी पुंगालिया
			बारामती	श्री. विजयजी मंडलेचा
			दौंड	श्री. सुशिलजी शहा
			घोडनदी	श्री. दिलीपजी कोठारी
			इंदापूर	श्री. सचिनजी बोगावत
			पुरंदर	श्री. दीपकजी नाझरकर
			वेल्ले	श्री. भूषणजी मुथ्था
२	सांगली	श्री. राजगोंडाजी पाटील	आटपाडी	श्री. उदयजी शाह
			जत	श्री. संजीवजी उपाध्ये
			कवठेमहांकाळ	श्री. अनंतजी पाटील
			खानापूर	डॉ. दीपकजी शाह
			तासगाव	श्री. महावीरजी चौगुले
३	सातारा	श्री. सुजीतजी मुथ्था	फलटण	श्री. मंगेशजी दोषी
			कोरेगाव	डॉ. मिलिंदजी शाह, श्री. हितेशजी छेडा
			माण	श्री. भरतेशजी गांधी
४	सोलापूर	श्री. केतनजी शाह	अक्कलकोट	श्री. अभयजी खोबरे
			द. सोलापूर	सौ. प्रीतीताई श्रीराम, सौ. मायाताई पाटील
			करमाळा	श्री. प्रविणजी बलदोटा
			माढा	श्री. विशालजी मेहता
			माळशिरस	श्री. संजयजी गांधी

			मंगळवेढा	श्री. राहुलजी शहा
			मोहोळ	श्री. चेतनजी शहा
			पंढरपूर	श्री. राजेशजी फडे
			सांगोले	श्री. शैलेंद्रजी मंगळवेढेकर
५	धुळे	श्री. विजयजी दुगड	धुळे	श्री. सचिनजी कोठारी
			शिरपूर	श्री. विजयजी बाफना
			शिंदखेडा	श्री. चंद्रकांतजी डागा
६	नंदुरबार	डॉ. कांतीलालजी टाटीया	नंदुरबार	श्री. नरेशजी कांकरिया
			नवापूर	श्री. ईश्वरजी टाटीया
			शहादा	श्री. रमेशजी चोरडिया
			तळोदे	श्री. गौतमचंदजी जैन
७	पालघर	श्री. आशिष शाह	पालघर	श्री. राकेशजी शहा
			तलासरी	श्री. पंकजजी संचेती
			विक्रमगड	डॉ. श्री. सतिशजी जैन
८	जळगाव	श्री. विनयजी पारख	अमळनेर	श्री. विनोदजी जैन
			भडगाव	श्री. सुभाषजी जैन (रांका) श्री. प्रितमजी कोचर
			भुसावळ	श्री. संजयजी सुराणा
			बोदवड	श्री. विशालजी जैन
			चाळीसगाव	श्री. अमितजी सुराणा
			चोपडा	श्री. आदेशजी बरडिया
			जळगाव	श्री. तेजस्जी श्रीश्रीमाळ
			जामनेर	श्री. सुमितजी मुनोत
			मुक्ताईनगर	श्री. रमणजी बागरेचा
			पाचोरा	श्री. नीरजजी मुनोत
			पारोळा	श्री. निलेशजी चोरडिया
			रावेर	
यावल	श्री. लतिशजी जैन			

९	नाशिक	श्री. नंदूजी साखला	बागलान	श्री. श्रेयसजी टाटीया
			चांदवड	श्री. शीतलजी डुंगरवाल
			देवळा	श्री. विनोदजी पटनी
			मालेगाव	श्री. दिनेशजी जैन (कोचर)
			इगतपुरी	श्री. रामजी पिचा
			नांदगाव	श्री. दत्तराजजी छाजेड
			नाशिक	श्री. कांतीलालजी अलिझाड
			सिन्नर	डॉ. महावीरजी खिंवसरा
१०	अहमदनगर	श्री. आदेशजी चंगेडीया	अहमदनगर	श्री. प्रशांतजी गांधी
			कर्जत	श्री. आशिषजी बोरा
			जामखेड	श्री. प्रशांतजी बोरा, श्री. प्रफुल्लजी सोळंकी
			नेवासा	श्री. सागरजी गांधी
			पारनेर	श्री. चंदनजी भळगट
			पाथर्डी	श्री. विश्वजित गुगळे
			राहता	श्री. माधवजी लुणावत
			राहुरी	श्री. कल्पेशजी सावज
			संगमनेर	
			शेवगाव	श्री. गौरव पितळे
११	औरंगाबाद	श्री. गौतमचंदजी संचेती श्री. पारसजी बागरेचा	श्रीगोंदा	श्री. सतीश पोखर्णा
			औरंगाबाद	श्री. राहुलजी झांबड, श्री. संजयजी भन्साळी
			गंगापूर	श्री. प्रविणजी पारख
			कन्नड	श्री. प्रशांतजी जालनापूरकर
			खुलताबाद	श्री. किशोरजी ललवाणी
			पैठण	श्री. किशोरजी धारिवाल
			फुलंब्री	श्री. पारसजी चोरडिया
			सिल्लोड	श्री. कांतीलालजी ओस्तवाल
सोयगाव	श्री. अभयजी कोटेचा			

			वैजापूर	श्री. निलेशजी पारख
१२	बीड	श्री. किशोरजी पगारिया	अंबेजोगाई	श्री. धनराजजी सोळंकी
			आष्टी	श्री. शेखरजी मुथा
			बीड	श्री. आदेशजी नहार
			धारूर	श्री. परमानंदजी तोष्णीवाल
			गेवराई	श्री. अमरजी गंगवाल
			केज	श्री. आनंदजी कोटेचा
			माजलगाव	श्री. योगेशजी संचेती
			परळी वैजनाथ	श्री. शीतलजी पोकर्णा
			पाटोदा	श्री. निखिलजी कांकरिया
			शिरूर (का)	श्री. प्रकाशजी देसरडा
			वडवाणी	श्री. बाबुशेठ नहार
१३	जालना	श्री. हस्तिमलजी बंब श्री. अभयजी सेठीया	अंबड	श्री. अशोकजी शाह
			बदनापूर	श्री. अशोकजी संचेती
			भोकरदान	श्री. मयूरजी बाकलीवाल
			घनसांगवी	श्री. अशोकजी डुंगरवाल, श्री. नरेंद्रजी जोगड
			जाफराबाद	श्री. धन्यकुमारजी वायकोस
			जालना	श्री. दिनेशजी रांका
			परतूर	श्री. शैलेशजी भंडारी
१४	नांदेड	श्री. हर्षदजी शाह	देगलूर	श्री. संजयजी निडरकर
			मुखेड	श्री. राजीवजी जैन
			उमरी	श्री. पारसमलजी दर्डा
१५	परभणी	श्री. झुंबरलालजी मुथ्था	मानवत	श्री. उदयजी परभणकर
			पाथरी	श्री. सुरेशजी म्हेत्रे
			पालम	श्री. निखिलजी पारख
			परभणी	श्री. निखिलजी जैन(लुंकड)
			सेलू	श्री. पियुषजी बिनायाके
			सोनपेठ	श्री. देशमाने

१६	हिंगोली	श्री. प्रकाशचंदजी सोनी	हिंगोली	श्री. राजकुमारजी बडजाते
			कळमनुरी	श्री. अतुलजी बुरसे
			सेनगाव	श्री. हेमंतजी संघई
१७	अमरावती	श्री. ऋषभजी बरडिया	अचलपूर	श्री. शरदजी पेंढारी
			अंजनगाव	श्री. चंद्रकांतजी गुलवाडे
			चिखलदरा	श्री. विलासजी उदापूरकर
			मोर्शी	श्री. मोहनजी गिर्हे
			वरुड	श्री. सुनीलजी जैन
१८	यवतमाळ	श्री. सुभाषचंद्रजी आचलिया	बाभूळगाव	श्री. प्रकाशचंदजी छाजेड
			कळंब	श्री. रविंद्रजी कोठारी
			दारव्हा	श्री. मनोजजी सिंगी
			केळापूर	श्री. हरीषजी मुथा
			महागाव	श्री. विक्रमजी बांदे
			मारेगाव	श्री. महेंद्रजी बोथरा
			राळेगाव	श्री. जितेंद्र शेंडेकर
			उमरखेड	श्री. दिलीपजी रेदासानी
			यवतमाळ	श्री. जिनेंद्रजी बंगाळे
१९	चंद्रपूर	श्री. महेंद्रजी मंडलेचा	चिमूर	श्री. अमितजी कटवालकर
			ब्रम्हपुरी	श्री. ओमप्रकाशजी पटनी
			नागभीर	श्री. चंद्रशेखरजी हनुमंते
			राजुरा	श्री. प्रशांतजी गोठी
			शिंदेवाही	श्री. प्रदीपजी बदनोरे
२०	नागपूर	श्री. रमेशजी कोचर श्री. दिपकजी शेंडेकर श्री. महावीर कोटेचा	नरखेड	श्री. रविंद्रजी तुपकर
			काटोल	
			कलमेश्वर	श्री. उपेन्द्रजी महात्मे
२१	वर्धा	श्री. योगेंद्रजी फत्तेपुरिया	आष्टी	श्री. रितेशजी लुणावत
			करंजा घाडगे	

BHARATIYA JAIN SANGHATANA

MAHARASHTRA DROUGHT FREE MOVEMENT

BJS - MDFM 2018

PROGRESS | 2018
REPORT

April - May

BJS
Bharatiya Jain Sanghatana

CONTENTS

About MDFM 2018.....	1
Background.....	1
BJS and Paani Foundation Collaboration	2
Role of BJS	3
Scope of Work for BJS MDFM 2018	4
Planning and Implementation by BJS.....	5
Training Programmes	8
Tasks done by Taluka Coordinators (TC)	9
Machine Procurement Process.....	10
Conditions for Machine Deployment.....	11
Building a People's Movement	11
Highlights of the Work Progress	13
BJS MDFM 2018 Taluka-wise Data till 22 nd May	16
BJS MDFM 2018 Taluka-wise Data till 5 th June	18
Future Plans of BJS.....	21
Photo Gallery	22
Press Gallery.....	24

Role of BJS

- BJS considers the watershed management work of Paani Foundation to be the biggest of its kind since independence and the ideal approach that befits Mahatma Gandhi's concept of self-reliance. While doing Shramdaan as per the regulations of the Satyamev Jayate Water Cup Competition of Paani Foundation, the villagers come to know that there is limitation for human efforts in this work and they need machine support to perform tough tasks on the ground. To strengthen this people's movement, BJS decided to provide the villages with heavy earth moving machinery by procuring the machines and managing them across the State. This enabled the villagers to complete the threshold limit of shramdaan as per the regulations of the Satyamev Jayate Water Cup Competition.
- In 2017, for the Satyamev Jayate Water Cup Competition, BJS provided machine support to 350 villages in 30 talukas of 13 districts with the help of 490 machines (Backhoe loaders/ Excavators).
- In 2018, the competition took place across the State in around 4000 villages of 75 talukas of 24 districts. So, the scope for BJS's work of machine support was much more increased this year.
- Since the scope of work was huge, identification and recruitment of human resources, staff training, deployment of heavy earth moving machinery on ground, monitoring the machine performance, fund raising and overall system setup on the field and in Head Office in a very short duration was a great challenge for BJS. BJS fulfilled this role quiet efficiently.
- Timely coordination and communication with the Government officials and Paani Foundation officials was very important for the effective implementation of the project. BJS undertook this crucial task with the strong team work of its officials and BJS office bearers.

Scope of Work for BJS MDFM 2018

Under the MDFM 2018, villages in 75 talukas of 24 districts in Maharashtra took part in the Satyamev Jayate Water Cup Competition 2018 between 8th April and 22nd May 2018. It covered the talukas of Uttar Maharashtra, Paschim Maharashtra, Vidarbha and Marathwada regions as per the areas announced by Paani Foundation for their competition in 2018.

<p>ZONE 1: Uttar Maharashtra</p>	<p>5 Districts: Jalgaon, Nandurbar, Dhule, Nashik, and Ahmednagar</p>	<p>13 Blocks: Amalner, Parola, Shahada, Nandurbar, Dhule, Sindhkheda, Chandwad, Sinnar, Jamkhed, Patharadi, Ahmednagar, Parner and Karjat</p>
<p>ZONE 2: Paschim Maharashtra</p>	<p>4 Districts: Satara, Solapur, Sangli, and Pune</p>	<p>17 blocks: Maan, Khatav, Koregaon, Sangola, Uttar Solapur, Karmala, Barshi, Madha, Magalwedha, Aatpadi, Jath, Khanapur, Kawthemahankal, Tasgaon, Baramati, Indapur and Purander</p>
<p>ZONE 3: Vidarbha</p>	<p>7 Districts: Buldhana, Akola, Washim, Amravati, Yavatmal, Wardha and Nagpur</p>	<p>25 blocks: Motala, JalgaonJamod, Sangrampur, Akot, Patur, Barshitakli, Tilhara, Karanja, MangrulPir, Dharni, Warud, Morshi, Chikhaldara, Nandagaon (K), Ralegaon, Kalamb, Umarched, Yavatmal, Ghatanji, Dharva, Arvi, Devli, KaranjaGhadge, Selu and Narkhed</p>
<p>ZONE 4: Marathwada</p>	<p>8 Districts: Aurangabad, Beed, Osmanabad, Hingoli, Parbhani, Nanded, Jalna and Latur</p>	<p>20 blocks: Khultabad, Phulambri, Vaijapur, Kaij, Dharur, Ambajogai, Ashti, ParaliVaijinath, Kalamb, Bhoom, Paranda, Osmanabad, Kalamnuri, Jintoor, Bhokar, Loha, Jafrabad, Ausa, Nilanga and Devni</p>

The type of watershed management work in villages through machines includes the following as per each village's planning and requirement:

1	डीपसीसीटी- Deep Continuous Contour Trenches
2	मानाबां-मातीनालाबांध (नवीन)- Earthen Dam (New)
3	मानाबां-मातीनालाबांध (दुरुस्ती)- Earthen Dam (Strengthening)
4	नाला रुंदीकरण व खोलीकरण- Nala Widening and Deepening
5	शेततळे- Farm Ponds
6	पाझरतलाव (दुरुस्ती)- Percolation Tank (Strengthening)
7	कम्पार्टमेंटबंडिंग- Compartment Bunding
8	कंटूराबांध- Contour Bunding
9	सीसीटी- Continuous Contour Trenches
10	विहीरपुनर्भरण- Well Recharge
11	Other Works- नदी/ओढापान खोलीकरण-रुंदीकरण- River /Rivulet deepening and widening, शोषखड्डे- Water harvesting pits, वनतळे, C.N.B (Cement Nala Bund)- गोळेकाढणे, शेतबांध- Farm Bunds, वृक्षलागवडखड्डे -Tree plantation pits, गाळकाढणे- De-silting etc.

Planning and Implementation by BJS

- BJS started working extensively before the announcement of Paani Foundation's Satyamev Jayate Water Cup Competition 2018 and has worked meticulously during the competition period from 8th April to 22nd May 2018.
- BJS highlighted the role of villagers in the MDFM 2018. The village community has a major role to play in this project in collaboration with Paani Foundation. It is the villagers' self-drive for capacity-building and the set of people selected by them that drives the project. After contextual analysis and thorough technical inputs, a watershed management plan was drawn. The villagers participated actively in this planned work through shramdaan. Finally, it was the villagers' consensus to request for machine support with the preparedness to bear the diesel cost.
- In the initial phase of the BJS MDFM project, Shri. Shantilal Muttha held various meetings with Paani Foundation, government officers and BJS volunteers across the state. He appealed to the BJS network of volunteers from various talukas to take on the initiative. He also motivated the BJS volunteers and villagers for their proactive participation in the project along with the government officials, various NGOs, public representatives and the media.

Amaravati-Warud planning and implementation

- Work of this magnitude was not possible without a strong volunteer network. BJS's network of volunteers participated in the advocacy, communication, government liaisoning, vendor tie-ups and logistic support.
- Government officers and various public representatives from the respective talukas were taken into confidence for the smooth functioning of the project.
- Compared to last year's Water Cup Competition, stronger mobilization and increasing popularity were being observed this year in 2018.
- To ensure effective project management, BJS appointed state level, district level and taluka level volunteer committees to oversee the work under the able leadership and guidance of Shri. Shantilal Muttha.
- Appointments of State Project Director, Assistant Project Director, Senior Manager, Project Supervisor and Taluka Coordinators were completed.
- An exclusive handbook listing all the roles and responsibilities of the appointed team member was printed for internal circulation to get clarity on the work to be done by each team member.
- The following tasks were handled at the head office in Pune –

- o Program management and coordination
 - o Technology development and support
 - o Machine procurement
 - o Government liasoning
 - o Documentation
 - o Monitoring and evaluation
 - o Finance management
 - o Photography, videography, audio-video (AV) editing
 - o Social media and print media promotions and publications
 - o Fund raising
- The on-ground team was trained to address the emerging challenges and mitigate field-level issues.
 - An advanced, technology-based monitoring and reporting system was deployed for the project and it generated real-time data from the field.
 - Various protocols for WhatsApp usage, Mobile App, and Code of Conduct were drawn up for effective project management.
 - Systematic documentation of the entire project was also executed.

Planning and Discussions at the Head Office

Training Programmes

The training of Taluka Coordinators - Two-day training program for BJS Taluka Coordinators was held at Pune Head Office on 24th and 25th March 2018.

Training of BJS office bearers - One-day training for BJS office bearers was held at Pune Head Office on 25th March 2018.

Training of Project Supervisors - One-day training of Project Supervisors who lead five taluka coordinators each was held on 2nd April 2018.

Training of TCs, Supervisors and BJS Office Bearers

- A system of continual improvement through feedback was built and obtained at multiple levels and multiple facets of the project.
- BJS's office bearers from the respective talukas visited the field to monitor the progress of work.
- The BJS Head Office team has also made field visits and conducted review meetings with all stakeholders during the project period as per the defined milestones in the project plan.
- Shri. Shantilal Muttha visited different talukas across the state during the period of 19th April to 4th May 2018. He met government officials, public representatives, BJS volunteers, taluka coordinators of BJS and Paani foundation, the villagers, and local media in respective talukas. Detailed discussions were held with the villagers, government officials and all the stakeholders to address the challenges faced during Satyamev Jayate Water Cup Competition.

G. Shrikant (Collector, Dist. Latur) addressing a meeting held at Dist. Latur for procurement of machines.

- BJS coordinated with Paani Foundation to cross-check and cross-share the data from the field.
- Reports were prepared and shared with the donor organizations.

BJS MDFM 2018 TALUKA-WISE DATA TILL 22ND MAY

Name of the District	Name of the Taluka	No of Villages Covered	No of machine (backhoe) hrs. Completed (a)	No of machine (excavator) hrs. Completed (b)	No of excavator hrs. Converted to backhoe hrs. (*2.5=backhoe hrs.) (c)	GRAND TOTAL- No. of backhoe hrs. Completed (a + c = d) (d)	Increased Water Storage Capacity in Cubic Meters	Increased Water Storage Capacity in Liters
Ahmednagar	Ahmednagar	14	2,524	6,396	15,990	18,515	1,110,878	1,110,878,400
Ahmednagar	Jamkhed	13	2,815	1,381	3,453	6,268	376,050	376,050,000
Ahmednagar	Karjat	13	1,193	2,877	7,193	8,386	503,149	503,149,200
Ahmednagar	Parner	13	1,272	4,165	10,412	11,684	701,034	701,034,000
Ahmednagar	Pathardi	16	622	7,713	19,283	19,905	1,194,315	1,194,315,000
Ahmednagar Total		69	8,427	22,532	56,331	64,757	3,885,427	3,885,426,600
Akola	Akot	20	2,349	1,354	3,386	5,734	344,046	344,046,000
Akola	Barshitakli	23	4,275	3,411	8,527	12,802	768,140	768,139,500
Akola	Patur	10	2,419	2,598	6,495	8,914	534,839	534,838,941
Akola	Telhara	12	484	2,442	6,105	6,589	395,339	395,338,500
Akola Total		65	9,526	9,805	24,513	34,039	2,042,363	2,042,362,941
Amravati	Chikhaldara	11	1,577	-	-	1,577	94,608	94,608,000
Amravati	Dharni	14	1,818	1,037	2,592	4,410	264,601	26,460,0600
Amravati	Morshi	17	1,985	932	2,329	4,314	258,843	258,843,000
Amravati	Nandgaon (Kh)	11	3,206	550	1,375	4,581	274,860	274,860,000
Amravati	Warud	13	2,650	721	1,802	4,452	267,102	267,102,000
Amravati Total		66	11,237	3,239	8,097	19,334	1,160,014	1,160,013,600
Aurangabad	Khultabad	16	1,121	4,683	11,707	12,828	769,695	769,695,000
Aurangabad	Phulambri	14	2,675	3,456	8,641	11,316	678,933	678,933,000
Aurangabad	Vaijapur	31	1,869	4,941	12,352	14,221	853,284	853,284,000
Aurangabad Total		61	5,665	13,080	32,700	38,365	2,301,912	2,301,912,000
Beed	Ambejogai	16	3,320	3,458	8,645	11,966	717,933	717,933,000
Beed	Ashti	27	6,403	12,992	32,479	38,882	2,332,929	2,332,929,000
Beed	Dharur	25	9,380	10,712	26,781	36,160	2,169,606	2,169,606,000
Beed	Kaij	20	3,401	6,001	15,002	18,403	1,104,180	1,104,180,000
Beed	Parali Vaijnath	10	2,082	1,975	4,938	7,020	421,194	421,194,000
Beed Total		98	24,587	35,138	87,844	112,431	6,745,842	6,745,842,000
Buldana	Jalgaon Jamod	17	2,355	452	1,131	3,486	209,133	209,133,000
Buldana	Motala	12	2,258	895	2,238	4,496	269,745	269,745,000
Buldana	Sangrampur	21	2,437	949	2,372	4,809	288,555	288,555,000
Buldana Total		50	7,050	2,296	5,741	12,791	767,433	767,433,000
Dhule	Dhule	18	2,531	3,502	8,754	11,285	677,097	677,097,000
Dhule	Sindkheda	11	1,822	300	750	2,572	154,338	154,338,000
Dhule Total		29	4,354	3,802	9,504	13,857	831,435	831,435,000
Hingoli	Kalamnuri	23	740	3,385	8,463	9,203	552,189	552,189,000
Hingoli Total		23	740	3,385	8,463	9,203	552,189	552,189,000
Jalgaon	Amalner	12	3,079	109	273	3,351	201,072	201,072,000
Jalgaon	Parola	12	1,785	1,464	3,660	5,444	326,659	326,659,400
Jalgaon Total		24	4,864	1,573	3,932	8,796	527,731	527,731,400
Jalna	Jafrabad	19	250	5,487	13,717	13,967	838,035	838,035,000
Jalna Total		19	250	5,487	13,717	13,967	838,035	838,035,000
Latur	Ausa	10	1,868	2,476	6,191	8,059	483,558	483,558,000
Latur	Devni	24	4,273	4,482	11,205	15,478	928,680	928,680,000
Latur	Nilanga	11	2,260	2,718	6,795	9,055	543,270	543,270,000
Latur Total		45	8,401	9,676	24,191	32,592	1,955,508	1,955,508,000

Nagpur	Narkhed	11	1,005	1,530	3,825	4,830	289,805	289,804,941
Nagpur Total		11	1,005	1,530	3,825	4,830	289,805	289,804,941
Nanded	Bhokar	6	1,094	864	2,161	4,830	289,805	289,804,941
Nanded	Loha	20	2,856	3,645	9,112	3,255	195,315	195,315,000
Nanded Total		26	3,951	4,509	11,273	11,968	718,092	718,092,000
Nandurbar	Nandurbar	18	3,838	1,788	4,470	8,307	498,420	498,420,000
Nandurbar	Shahada	22	3,915	2,883	7,208	11,123	667,350	667,350,000
Nandurbar Total		40	7,753	4,671	11,677	19,430	1,165,770	1,165,770,000
Nashik	Chandwad	20	1,018	3,620	9,049	10,067	604,005	604,005,000
Nashik	Sinner	11	2,989	2,547	6,367	9,356	561,333	561,333,000
Nashik Total		31	4,007	6,166	15,416	19,422	1,165,338	1,165,338,000
Osmanabad	Bhoom	10	2,557	3,761	9,403	11,960	717,581	717,580,500
Osmanabad	Kalamb	18	1,273	3,360	8,400	9,673	580,359	580,359,000
Osmanabad	Osmanabad	23	628	4,964	12,409	13,036	782,175	782,175,000
Osmanabad	Paranda	7	1,223	1,839	4,598	5,821	349,230	349,230,000
Osmanabad Total		58	5,680	13,924	34,809	40,489	2,429,345	2,429,344,500
Parbhani	Jintur	34	8,197	6,851	17,128	25,325	1,519,503	1,519,503,000
Parbhani Total		34	8,197	6,851	17,128	25,325	1,519,503	1,519,503,000
Pune	Baramati	18	2,577	5,800	14,500	17,077	1,024,635	1,024,635,000
Pune	Indapur	16	323	5,945	14,862	15,185	911,085	911,085,000
Pune	Purandar	12	661	2,437	6,091	6,752	405,105	405,105,000
Pune Total		46	3,561	14,181	35,453	39,014	2,340,825	2,340,825,000
Sangli	Atpadi	27	2,153	3,649	9,122	11,275	676,479	676,479,000
Sangli	Jat	26	4,991	3,643	9,106	14,097	845,835	845,835,000
Sangli	Kavathemahankal	15	2,319	1,485	3,712	6,030	361,824	361,824,000
Sangli	Khanapur	22	5,376	2,301	5,753	11,128	667,701	667,701,000
Sangli	Tasgaon	25	3,623	4,842	12,106	15,729	943,749	943,749,000
Sangli Total		115	18,461	15,919	39,799	58,260	3,495,588	3,495,588,000
Satara	Khatav	46	8,859	6,845	17,113	25,971	1,558,270	1,558,269,600
Satara	Koregaon	30	7,125	6,262	15,655	22,780	1,366,808	1,366,807,500
Satara	Maan	52	9,884	23,133	57,832	67,716	4,062,951	4,062,951,300
Satara Total		128	25,868	36,240	90,599	116,467	6,988,028	6,988,028,400
Solapur	Barshi	24	745	5,417	13,541	14,286	857,157	857,157,000
Solapur	Karmala	27	683	5,544	13,860	14,543	872,580	872,580,000
Solapur	Madha	23	4,535	5,267	13,167	17,702	1,062,105	1,062,105,000
Solapur	Mangalvedha	10	1,815	2,265	5,662	7,478	448,656	448,656,000
Solapur	Sangola	20	2,964	3,677	9,193	12,157	729,390	729,390,000
Solapur	Uttar Solapur	19	5,168	5,026	12,565	17,733	1,063,980	1,063,980,000
Solapur Total		123	15,910	27,195	67,988	83,898	5,033,868	5,033,868,000
Wardha	Aarvi	10	250	3,163	7,908	8,158	489,450	489,450,000
Wardha	Devali	8	906	426	1,065	1,971	118,272	118,272,000
Wardha	Karanja-Ghadge	4	-	917	2,293	2,293	137,550	137,550,000
Wardha	Selu	9	327	1,225	3,063	3,390	203,394	203,394,000
Wardha Total		31	1,483	5,731	14,328	15,811	948,666	948,666,000
Washim	Karanja Lad	15	1,842	2,697	6,741	8,583	514,969	514,969,200
Washim	Mangrul Peer	17	1,171	2,574	6,434	7,605	456,306	456,306,000
Washim Total		32	3,013	5,270	13,175	16,188	971,275	971,275,200
Yawatmal	Darvha	13	423	2,411	6,026	6,450	386,979	386,979,000
Yawatmal	Ghatanji	8	841	1,144	2,861	3,702	222,090	222,090,000
Yawatmal	Kalamb	13	1,402	896	2,240	3,642	218,520	218,520,000
Yawatmal	Ralegaon	14	2,971	733	1,832	4,803	288,162	288,162,000
Yawatmal	Umarkhed	21	1,803	3,087	7,718	9,521	571,236	571,236,000
Yawatmal	Yawatmal	19	1,320	3,474	8,686	10,006	600,336	600,336,000
Yawatmal Total		88	8,759	11,745	29,363	38,122	2,287,323	2,287,323,000
Grand Total		1312	192,746	263,946	659,865	852,610	51,156,630	51,156,629,582

BJS MDFM 2018 TALUKA-WISE DATA TILL 5TH JUNE

Name of the District	Name of the Taluka	No of Villages Covered	No of machine (backhoe) hrs. Completed (a)	No of machine (excavator) hrs. Completed (b)	No of excavator hrs. Converted to backhoe hrs. (1 excavator hr. *2.5=backhoe hrs.) (c)	GRAND TOTAL - No. of backhoe hrs. Completed (a + c = d) (d)	Increased Water Storage Capacity in Cubic Meters	Increased Water Storage Capacity in Liters
Ahmednagar	Ahmednagar	14	2,688	7,419	18,547	21,235	1,274,087	1,274,087,400
Ahmednagar	Jamkhed	13	2,840	1,581	3,953	6,793	407,550	407,550,000
Ahmednagar	Karjat	13	1,274	2,796	6,990	8,264	495,859	495,859,200
Ahmednagar	Parner	13	1,397	4,143	10,358	11,754	705,261	705,261,176
Ahmednagar	Pathardi	16	622	8,473	21,183	21,805	1,308,315	1,308,315,000
Ahmednagar Total		69	8,821	24,412	61,030	69,851	4,191,073	4,191,072,776
Akola	Akot	20	2,349	1,354	3,386	5,734	344,046	344,046,000
Akola	Barshitakli	23	4,275	3,411	8,527	12,802	768,140	768,139,500
Akola	Patur	10	2,419	2,598	6,495	8,914	534,839	534,838,941
Akola	Telhara	12	681	1,910	4,774	5,455	327,284	327,283,500
Akola Total		65	9,723	9,273	23,182	32,905	1,974,308	1,974,307,941
Amravati	Chikhaldara	11	1,577		-	1,577	94,608	94,608,000
Amravati	Dharni	14	1,971	1,037	2,592	4,562	273,748	273,748,029
Amravati	Morshi	17	2,286	809	2,021	4,308	258,453	258,453,000
Amravati	Nandgaon (Kh)	11	3,206	550	1,375	4,581	274,860	274,860,000
Amravati	Warud	13	2,650	721	1,802	4,452	267,102	267,102,000
Amravati Total		66	11,690	3,116	7,789	19,480	1,168,771	1,168,771,029
Aurangabad	Khultabad	16	1,121	4,783	11,957	13,078	784,695	784,695,000
Aurangabad	Phulambri	14	2,675	3,610	9,024	11,699	701,943	701,943,000
Aurangabad	Vaijapur	31	1,869	4,963	12,409	14,278	856,674	856,674,000
Aurangabad Total		61	5,665	13,356	33,390	39,055	2,343,312	2,343,312,000
Beed	Ambejogai	16	3,669	4,155	10,388	14,057	843,423	843,423,000
Beed	Ashti	27	6,653	14,406	36,015	42,668	2,560,089	2,560,089,353
Beed	Dharur	25	9,840	11,137	27,844	37,683	2,260,992	2,260,992,000
Beed	Kaij	20	3,427	6,501	16,252	19,679	1,180,740	1,180,740,000
Beed	Parali Vajinath	10	2,082	1,975	4,938	7,020	421,194	421,194,000
Beed Total		98	25,672	38,174	95,436	121,107	7,266,438	7,266,438,353
Buldana	Jalgaon Jamod	17	2,432	375	939	3,370	202,212	202,212,000
Buldana	Motala	12	2,258	895	2,238	4,496	269,745	269,745,000
Buldana	Sangrampur	21	2,437	949	2,372	4,809	288,555	288,555,000
Buldana Total		50	7,127	2,219	5,549	12,675	760,512	760,512,000
Dhule	Dhule	18	3,342	3,217	8,042	11,384	683,025	683,025,000
Dhule	Sindkheda	11	1,822	300	750	2,572	154,338	154,338,000
Dhule Total		29	5,164	3,517	8,792	13,956	837,363	837,363,000
Hingoli	Kalamnuri	23	740	3,469	8,673	9,413	564,789	564,789,000
Hingoli Total		23	740	3,469	8,673	9,413	564,789	564,789,000
Jalgaon	Amalner	12	3,079	109	273	3,351	201,072	201,072,000
Jalgaon	Parola	12	1,985	1,564	3,910	5,894	353,659	353,659,400
Jalgaon Total		24	5,064	1,673	4,182	9,246	554,731	554,731,400
Jalna	Jafrabad	19	250	5,487	13,717	13,967	838,035	838,035,000
Jalna Total		19	250	5,487	13,717	13,967	838,035	838,035,000
Latur	Ausa	10	1,868	2,476	6,191	8,059	483,558	483,558,000
Latur	Devni	24	4,273	4,482	11,205	15,478	928,680	928,680,000
Latur	Nilanga	11	2,360	2,618	6,545	8,905	534,270	534,270,000
Latur Total		45	8,501	9,576	23,941	32,442	1,946,508	1,946,508,000

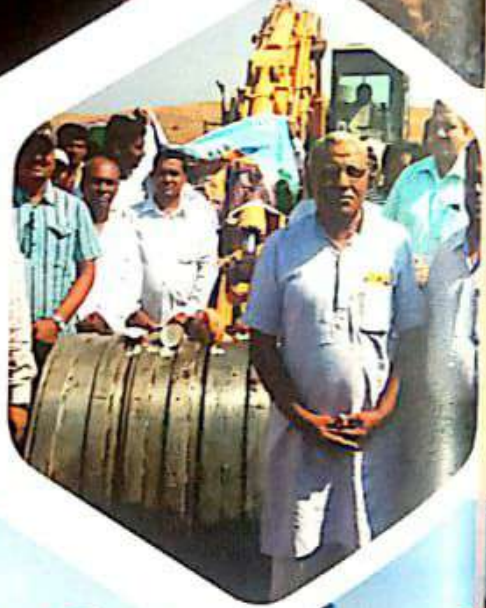
Nagpur	Narkhed	11	1,205	1,355	3,387	4,592	275,537	275,537,294
Nagpur Total		11	1,205	1,355	3,387	4,592	275,537	275,537,294
Nanded	Bhokar	6	1,196	1,093	2,732	3,929	235,730	235,729,588
Nanded	Loha	20	2,856	4,108	10,270	13,126	787,542	787,542,000
Nanded Total		26	4,053	5,201	13,002	17,055	1,023,272	1,023,271,588
Nandurbar	Nandurbar	18	4,789	2,294	5,734	10,523	631,377	631,377,000
Nandurbar	Shahada	22	3,915	2,883	7,208	11,123	667,350	667,350,000
Nandurbar Total		40	8,704	5,177	12,941	21,645	1,298,727	1,298,727,000
Nashik	Chandwad	20	1,258	4,126	10,314	11,572	694,305	694,305,000
Nashik	Sinner	11	2,989	3,334	8,335	11,324	679,452	679,451,647
Nashik Total		31	4,247	7,460	18,649	22,896	1,373,757	1,373,756,647
Osmanabad	Bhoom	10	2,557	3,909	9,773	12,329	739,766	739,765,500
Osmanabad	Kalamb	18	1,812	3,802	9,505	11,317	678,999	678,999,000
Osmanabad	Osmanabad	23	628	5,064	12,659	13,286	797,175	797,175,000
Osmanabad	Paranda	7	1,473	1,938	4,845	6,318	379,080	379,080,000
Osmanabad Total		58	6,469	14,712	36,781	43,250	2,595,020	2,595,019,500
Parbhani	Jintur	34	8,359	6,689	16,722	25,081	1,504,878	1,504,878,000
Parbhani Total		34	8,359	6,689	16,722	25,081	1,504,878	1,504,878,000
Pune	Baramati	18	2,707	5,742	14,354	17,061	1,023,660	1,023,660,000
Pune	Indapur	16	323	6,045	15,112	15,435	926,085	926,085,000
Pune	Purandar	12	661	2,437	6,091	6,752	405,105	405,105,000
Pune Total		46	3,691	14,223	35,557	39,248	2,354,850	2,354,850,000
Sangli	Atpadi	27	2,153	3,649	9,122	11,275	676,479	676,479,000
Sangli	Jat	26	4,991	3,643	9,106	14,097	845,835	845,835,000
Sangli	Kavathemahankal	15	2,519	1,385	3,462	5,980	358,824	358,824,000
Sangli	Khanapur	22	5,490	2,187	5,467	10,957	657,414	657,414,000
Sangli	Tasgaon	25	4,528	4,187	10,468	14,997	899,790	899,790,000
Sangli Total		115	19,681	15,050	37,625	57,306	3,438,342	3,438,342,000
Satara	Khatav	46	11,188	7,310	18,275	29,463	1,767,760	1,767,759,600
Satara	Koregaon	30	7,878	6,891	17,228	25,106	1,506,380	1,506,379,500
Satara	Maan	52	12,067	25,673	64,181	76,249	4,574,911	4,574,910,794
Satara Total		128	31,133	39,874	99,685	130,817	7,849,050	7,849,049,894
Solapur	Barshi	24	1,226	5,425	13,564	14,790	887,370	887,370,000
Solapur	Karmala	27	683	5,834	14,585	15,268	916,080	916,080,000
Solapur	Madha	23	4,246	5,272	13,181	17,427	1,045,605	1,045,605,000
Solapur	Mangalvedha	10	1,815	2,265	5,662	7,478	448,656	448,656,000
Solapur	Sangola	20	2,987	3,727	9,318	12,305	738,270	738,270,000
Solapur	Uttar Solapur	19	5,197	5,126	12,815	18,012	1,080,720	1,080,720,000
Solapur Total		123	16,154	27,650	69,124	85,278	5,116,701	5,116,701,000
Wardha	Aarvi	10	250	4,059	10,148	10,398	623,850	623,850,000
Wardha	Devali	8	1,031	426	1,065	2,096	125,772	125,772,000
Wardha	Karanja-Ghadge	4		1,017	2,543	2,543	152,550	152,550,000
Wardha	Selu	9	327	1,801	4,503	4,830	289,819	289,818,706
Wardha Total		31	1,608	7,303	18,258	19,867	1,191,991	1,191,990,706
Washim	Karanja Lad	15	1,842	2,697	6,741	8,583	514,969	514,969,200
Washim	Mangrul Peer	17	1,171	2,574	6,434	7,605	456,306	456,306,000
Washim Total		32	3,013	5,270	13,175	16,188	971,275	971,275,200
Yawatmal	Darvha	13	423	2,411	6,026	6,450	386,979	386,979,000
Yawatmal	Ghatanji	8	989	1,222	3,054	4,043	242,550	242,550,000
Yawatmal	Kalamb	13	1,500	840	2,099	3,599	215,963	215,962,941
Yawatmal	Ralegaon	14	2,971	733	1,832	4,803	288,162	288,162,000
Yawatmal	Umardhed	21	1,803	3,189	7,972	9,775	586,521	586,521,000
Yawatmal	Yawatmal	19	1,320	3,574	8,936	10,256	615,336	615,336,000
Yawatmal Total		88	9,005	11,968	29,920	38,925	2,335,511	2,335,510,941
Grand Total		1312	205,738	276,203	690,507	896,246	53,774,750	53,774,750,270

*Note: The data includes machine working hours after the Water Cup Competition period till 5th June 2018 on request from District collectors of 8 districts of Maharashtra

BJS

MDFM 2018

24 Districts, 75 Talukas

BJS
Bharatiya Jain Sanghatana

आत्महत्याग्रस्त शेतकरी कुटुंबातील
मुलांचे पुनर्वसन
वाघोली शैक्षणिक पुनर्वसन केंद्र

www.bjsindia.org

महाराष्ट्रातील आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या इयत्ता ५ वी ते १२ वी पर्यंत शिक्षण घेत असलेल्या मुला-मुलींचे भारतीय जैन संघटनेच्या वाघोली, पुणे येथील शैक्षणिक पुनर्वसन प्रकल्पामध्ये शैक्षणिक पुनर्वसन करणे.

१.१ प्रकल्पाचा हेतू

आत्महत्याग्रस्त कुटुंबांतील मुलांना योग्य शिक्षण देऊन त्यांना आत्मविश्वासपूर्ण, स्वतंत्र, धैर्यवान बनवणे व त्यांचा सर्वांगीण विकास करणे हा मुख्य हेतू आहे. योग्य शिक्षण, संस्कार, सुविधा व संधी मिळाल्यामुळे या मुलांना भविष्यात विविध आव्हानांना धैर्याने सामोरे जाण्याचे कला-कौशल्य त्यांच्यात निर्माण करणे.

या प्रकल्पातून आम्ही या मुलांना 'सामाजिक बदलाचे प्रवर्तक' बनण्यास मदत करू की, ज्यामुळे ती मुले आपल्या कुटुंबांत व समाजात सकारात्मक बदल घडवून आणू शकतील. याचा दूरगामी परिणाम म्हणजे समाजातील इतर लोकही जीवनाकडे सकारात्मक दृष्टीने पाहू लागतील.

१.२ प्रकल्पाची उद्दिष्टे

- आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या मुलांना त्यानंतर उद्वेगान्या अनिष्ट परिस्थितीपासून वाचवणे. म्हणजेच मानसिक अस्वास्थ्य, प्रगतीत बाधा, नैराश्य, गुन्हेगारी, मद्यासक्ती, इत्यादी गोष्टींपासून त्यांना परावृत्त करणे होय.
- मुलांना त्यांच्या अंगभूत क्षमता ओळखण्याची व त्यांचा पुरेपूर वापर करण्याची संधी उपलब्ध करून देणे.

- मुलांना जगण्यासाठी आरोग्यदायी व सकारात्मक वातावरण उपलब्ध करून देणे व त्यांच्या सर्वांगीण प्रगतीस सर्वतोपरी मदत करणे.
- मुलांना त्यांच्या क्षमता व कौशल्ये ओळखण्यास मदत व्हावी अशा रितीने अभ्यासक्रमातील तसेच अभ्यासक्रमबाह्य उपक्रमात गुंतवणे.
- मुलांना त्यांच्या क्षमतांचा वापर करण्यास समर्थ बनवणे व त्यांची भविष्यात भरभराट व्हावी अशा प्रकारे त्यांचे संगोपन करणे.
- मुलांना त्यांच्या आवडीचे करिअर निवडण्यास मदत करून त्यांना जीवनाप्रती काही ध्येय बाळगण्यास उद्युक्त करणे.
- उत्तम शिक्षण देऊन मुलांना सामाजिक बदलाचे प्रवर्तक बनण्यास अशा रितीने सक्षम बनवणे की ज्यायोगे ती आपल्या कुटुंबांचे व समाजाचे आर्थिक व सामाजिक परिवर्तन घडवून आणण्यात सहाय्यक होतील.

विदर्भात २४ तासांत सात शेतकऱ्यांची आत्महत्या

नासिक, दि. १७ (विदर्भकालास प्रतिनिधीसंपन्न) - गेल्या २४ तासांत विदर्भात सात शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या झाल्या. यापैकी एक शेतकऱ्याचा आत्महत्या झाली. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे.

शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे.

शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे.

दुष्काळ निवारणास सामूहिक प्रयत्न हवेत

शरद पवार : भारतीय जैन संघटनेचा शैक्षणिक पुनर्वसन प्रकल्प

पुणे : प्रतिनिधी
राज्यात शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे.

शरद पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेला शैक्षणिक पुनर्वसन प्रकल्प...

शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे.

शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे.

शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे. शेतकऱ्यांच्या आत्महत्यांच्या संख्येत अलीकडे वाढ झाली आहे.

3 प्रकल्पाची आवश्यकता

१. मुलांच्या शैक्षणिक पुनर्वसनाची आवश्यकता

कुटुंबातील प्रिय व्यक्ती गमावणे हा कुठल्याही कुटुंबासाठी मोठा भावनिक आघात असतो, त्यातही ती व्यक्ती जर कुटुंबातील मुख्य कमावती व्यक्ती असेल तर मोठे आर्थिक, सामाजिक व मानसिक संकट ओढवते. समाजातील गरीब आणि मागास वर्गात तर याचे अधिकच वाईट परिणाम होतात. त्यामुळे संपूर्ण कुटुंबामध्ये नैराशाचे वातावरण निर्माण होते. त्यावर उपाय म्हणून अशा मुलांना कुठल्या तरी विधायक मोहीत गुंतवणे व त्यांच्या आयुष्याला वेगळे छेद्येय दाखवून योग्य दिशा देणे महत्त्वाचे ठरते. त्या दृष्टीने या मुलांची पूर्ण जबाबदारी घेणे, त्यांच्या शिक्षणाची उत्कृष्ट व्यवस्था करणे व त्यांना उत्तम नागरिक बनवणे हाच एकमेव दीर्घकालीन प्रभावी उपाय ठरू शकतो.

२. दीर्घकालीन प्रयत्नांची आवश्यकता

दुष्काळाच्या वाढत चाललेल्या तीव्रतेमुळे शेतकरी वर्ग हवालदिल झाला आहे. कमी पडणारा पाऊस, त्यामुळे शेतीसाठी न मिळणारे पाणी, जनावरांसाठी घारा व पाण्याचा अभाव, पेरण्या करूनही पाऊस न आल्याने पिक नाही, या व अशा सर्व प्रश्नांनी शेतकऱ्यांचे जगणे मुश्किल झाले आहे. पेरण्यासाठी व अन्य कामासाठी घेतलेल्या कर्जाची परतफेड होऊ न शकल्यामुळे शेतकऱ्यांच्या घरातील वातावरण तणावपूर्ण असते. कित्येक महिने त्यांच्या घराच्या वातावरणातील नैराश्यामुळे कुटुंबातील सर्वच लोकांवर त्याचे अतिशय विपरीत परिणाम होतात. जसजशी दुष्काळाची तीव्रता वाढते तसे नैराश्याचे रुपांतर आत्महत्येत होण्यात सुरुवात होऊ लागते व शेवटी काही शेतकरी आत्महत्या करतात.

या दीर्घकालीन आत्महत्येच्या प्रक्रियेमुळे त्यांच्या कुटुंबातील मुलांवर मानसिकदृष्ट्या खूप विपरीत परिणाम होतात असे जागतिक संशोधनारून निदर्शनास आले आहे. या मुलांमध्ये चुद्धा नैराश्याचीच भावना पूर्णपणे भरलेली असते.

शेतकऱ्यांची वास्तविक परिस्थिती

ज्यांच्या पालकांनी आत्महत्या केली आहे अशा मुलांबद्दल जागतिक संशोधन काय म्हणते?

जगभरातील संशोधनातून असे दिसते की ज्यांच्या पालकांनी आत्महत्या केली आहे अशी मुले आत्महत्येचा प्रयत्न करण्याची शक्यता जास्त असते.

जॉन्स हॉपकिन्स विश्वविद्यालय सेंट्रलच्या पुढाकाराने केलेल्या एका महत्त्वपूर्ण संशोधनातून (जर्नल ऑफ द अमेरिकन अकेडेमी ऑफ चाईल्ड्रन अँड अँडोलॉजिस्ट सायकीअॅट्री, मे २०१०) असे दिसून आले की :

- १) ज्यांच्या पालकांनी आत्महत्या केली आहे अशी मुले ज्यांचे पालक ह्यात आहेत अशा मुलांच्या तुलनेत आत्महत्या करण्याची शक्यता तीन पट अधिक असते.
- २) ज्यांच्या पालकांनी आत्महत्या केली आहे अशा मुलांच्या बाबतीत पालक ह्यात असलेल्या मुलांच्या तुलनेत नैराश्यग्रस्त होऊन इस्वितळात भरती होण्याचे प्रमाण दुप्पट असते.
- ३) ज्यांच्या पालकांनी आत्महत्या केली आहे अशी मुले मनोदुर्दशाग्रस्त होऊन अंमली पदार्थांच्या आहारी जाण्याची शक्यता इतर समवयीन मुलांच्या तुलनेत कितीतरी जास्त असते.
- ४) ज्यांनी पालकांचा मृत्यू अनुभवलाय अशी सर्वच मुले, लिंग-वय इत्यादी घटकांच्या निरपेक्ष, हिंसक गुन्हेगारीकडे वळण्याची शक्यता अधिक असते.

बरीत सर्व कारणांमुळे या परिवारांना तात्पुरती आर्थिक मदत करण्यापेक्षा दीर्घकालीन उपाययोजना करून उपरोक्त सर्व परिस्थितींमध्ये बदल घडवून आणणे हे आता क्रमप्राप्त ठरले आहे व बीजेएस त्यासाठी प्रयत्नशील आहे.

मुलांची निवड करण्याचे निकष

- ज्या शेतकरी कुटुंबातील पुढा व्यक्तीने आत्महत्या केली आहे त्या व्यक्तीच्या मुलांना अथवा गातपांना या प्रकल्पासाठी निवडण्यात आले आहे.
- ही मुले इयत्ता ५ वी ते १२ वी पर्यंत शिक्षण घेत असलेली आहेत.

४.१ कार्यपद्धती

- ४.१.१ बीजेएसने मराठवाड्यातील सर्व जिल्हांच्या जिल्हाधिकार्यांकडून २०१५ मध्ये आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या परिवारांची यादी उपलब्ध करून घेतली.
- ४.१.२ बीजेएसच्या बाघोली येथील शाळा व महाविद्यालयाच्या स्वतःहून पुढे आलेल्या महिला शिक्षकांना सर्वेक्षण करण्यासाठी सविस्तर प्रशिक्षण देण्यात आले.
- ४.१.३ सर्व कल्प्याचे फॉर्म व आवश्यक चुवना अद्ययावत पद्धतीने तयार करून जिल्ह्यावर त्यांची पथके बनविण्यात आली व त्यांना संबंधित जिल्ह्यात पाठविण्यात आले.
- ४.१.४ बीजेएसने या सर्व जिल्ह्यात कार्यरत असणाऱ्या कार्यकर्त्यांची निवड करून पुण्याहून पाठविलेल्या पथकाला जिल्ह्यात संपूर्ण सहकार्य करण्याचे निर्देश देण्यात आले.
- ४.१.५ सर्वेक्षणानंतर बीजेएसच्या त्या जिल्हातील प्रतिनिधींनी या शेतकऱ्यांच्या इच्छुक मुला-मुलींना पुणे येथे शिक्षणासाठी पाठविण्याचे निश्चित केले. त्याप्रमाणे मराठवाड्यातील सर्व मुला-मुलींचे बीजेएसच्या शैक्षणिक पुनर्वसन प्रकल्पात आगमन झाले.

४.२. सर्वांगीण प्रगतीसाठी अभ्यासक्रमातील तसेच सहशालेय शिक्षण उपलब्ध करणे

- मुले प्रकल्पामध्ये पोषल्यानंतर लगेच त्यांना 'बी.जे.एत. माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळा, बाघोली' येथे प्रवेश देण्यात आला.

४.३. सुट्टीच्या काळात घरी जाण्याची सुविधा

- दिवाळी व उन्हाळी सुट्टीच्या काळात मुलांची घरी जाण्याची व्यवस्था केली जाते. त्यामुळे वर्षातील सुमारे तीन महिने व मुलांना आपल्या कुटुंबाबरोबर व गावच्या परिचित वातावरणात राहता येते.

४.४. सहशास्त्रेय विकासास

- विद्यार्थ्यांना क्रीडाविषयक व शारीरिक प्रशिक्षणाच्या सुविधा उपलब्ध; तसेच जिल्हास्तरीय, राज्यस्तरीय व राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धांमध्ये सहभागी होण्याची संधी
- विद्यार्थ्यांची विशिष्ट अंगभूत कौशल्ये व कल पाहून विशेष वैयक्तिक प्रशिक्षण
- सामाजिक, सांस्कृतिक व साहित्यिक कार्यक्रमांचे व उत्सवांचे विद्यार्थ्यांच्या सहभागाने आयोजन

४.५. निवासाची व्यवस्था

वसतिगृह - निवासासाठी प्रशस्त खोल्यांची व्यवस्था व आवश्यक त्या सर्व सोयीसुविधांची उपलब्धता (विछाने, कपडे, स्वच्छतागृहे, फर्निचर, वीज व पाणी)

व्यवस्थापन - प्रशासकीय व्यवस्थापकाच्या नेतृत्वाखाली व मुख्य पर्यवेक्षकाच्या देखरेखीत पूर्णवेळ प्रशिक्षित स्टाफची उपलब्धता

४.६. नेसणी व्यवस्था

- शास्त्रगुढ पद्धतीने केलेली सन्तोल व पोषक आहाराची व्यवस्था
- खेळाडू विद्यार्थ्यांसाठी तसेच पोषणविषयक कमतरेता असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी विशेष आहाराची व्यवस्था
- कुशल व्यक्तीद्वारा संचालित मेस

४.७. आरोग्यविषयक सेवासुविधा

- या प्रकल्पामध्ये डॉ. विजयकुमार सेठीया हे गेल्या २२ वर्षांपासून स्वतः समर्पित रीतीने आरोग्यसेवा देत आहेत.
- प्रकल्पामध्ये हॉस्पिटलची व्यवस्था
 - प्रकल्पामध्ये पोचल्यानंतर लगेच विद्यार्थ्यांची संपूर्ण आरोग्य तपासणी
 - प्रकल्पामधील हॉस्पिटलमध्ये पूर्ण वेळ निवासी स्त्री डॉक्टरांची उपस्थिती
 - समुपदेशनाची व्यवस्था
 - स्वच्छता व निरोगी आरोग्याच्या सवयी विद्यार्थ्यांनी अंगी बाणाव्यात म्हणून विशेष लक्ष
 - विद्यार्थ्यांचा आरोग्य दिना - त्या अंतर्गत:
 - जन आरोग्य दिना पॉलीसी
 - विद्यार्थी सुरक्षा पॉलीसी
 - वैयक्तिक अपघात दिना.

९ बीजेएस प्रकल्पातील विद्यार्थ्यांची संख्या

महाराष्ट्रातील आत्महत्या केलेल्या शेतकऱ्यांच्या मुला-मुलींची जिल्हानिहाय संख्या

Districtwise No of students Marathwada & Yavatmal				
Sr. No.	District	Boys	Girls	Total
1	Aurangabad	32	9	41
2	Beed	37	26	63
3	Hingoli	5	3	8
4	Jalna	6	8	14
5	Latur	12	6	18
6	Nanded	32	18	50
7	Osmanabad	23	15	38
8	Parbhani	1	3	4
9	Yavatmal	24	17	41
Total		172	105	277

मेळघाट व कोसबाड-ठाणे जिल्ह्यातील आदिवासी विद्यार्थ्यांची संख्या

Districtwise No of students from Tribal Area				
Sr. No.	District	Boys	Girls	Total
1	Amravati (Melghat)	101	0	101
2	Palghar (Dhanu)	206	0	206
3	Pune (Orphan)	5	0	5
Total		312	0	312

८.१. वाघोली प्रकल्पामध्ये मानसिक आरोग्य विभागाची स्थापना

बीजेएस ने अंगीकारलेली भोटी जबाबदारी तसेच परिस्थितीचे गाभीर्य लक्षात घेऊन वाघोली प्रकल्पामध्ये मानसिक आरोग्य विभागाची स्थापना करण्यात आली आहे. डॉ. आशुतोष चौहान हे या विभागाचे प्रमुख असून डॉ. किंजल गोयल या मानसिक आरोग्य सल्लागार आहेत. डॉ. चौहान, डॉ. किंजल, आणि श्री. शांतिलाल मुन्धा (संस्थापक, बीजेएस) यांनी वाघोली प्रकल्पाला या संदर्भात अनेक भेटी दिल्या. तसेच संबंधित अधिकारी व विद्यार्थ्यांशी चर्चा केल्या. या चर्चा परिणाम म्हणून २९ जानेवारी २०१६ रोजी बीजेएस व मेडोलार्क हेल्थकेअर प्रा.लि. यांच्यात एक सामंजस्य करार करण्यात आला. त्यानुसार ते संयुक्तपणे वाघोली प्रकल्पामधील मुलांच्या मानसिक आरोग्यासाठी निदानविषयक, प्रतिबंधक तसेच उपचारविषयक कृती योजना राबवतील. डॉ. आशुतोष चौहान यांच्या मेडोलार्क हेल्थकेअर मधील तीन सहाय्यकांसह (समुपदेशक मनोविकारतज्ज्ञ) आपल्या सेवा उपलब्ध करतील.

वाघोली प्रकल्पात 'मंथन' या कार्यक्रमाच्या सल्लागार पदाची जबाबदारी स्वीकारल्याबद्दल डॉ. किंजल गोयल यांचा सत्कार आदरणीय योगगुरु स्वामी रामदेवजी बाबा यांच्या शुभहस्ते करण्यात आला.

मेडोलार्क हेल्थकेअर व बीजेएस यांच्यात झालेला सामंजस्य करार दाखवताना डॉ. आशुतोष चौहान व श्री. शांतिलाल मुन्धा

डॉ. आशुतोष चौहान (एम.डी., मनोविकारचिकित्सा) हे पुण्यातील एक प्रख्यात मनोविकारतज्ज्ञ असून त्यांना वेतात्मनोविकार तसेच वेताविकास/बालमनोविकार यांत विशेष स्वारस्य आहे. त्यांचे या विषयातील अनेक लेख प्रकाशित झाले असून त्यांनी ते अनेक राष्ट्रीय तसेच आंतरराष्ट्रीय व्यासपीठांवर सादर केले आहेत; याल अनेक आत्महत्याविषयक लेखांचा तसेच प्रबंधांचा समावेश आहे. मनोविकारशास्त्रातील त्यांच्या महत्वपूर्ण योगदानाबद्दल त्यांना अनेक सन्मान प्राप्त झाले आहेत. लंडनमधील रॉयल कॉलेज ऑफ सायकीअॅट्री तसेच जपानमधील जॅपनीज सोसायटी ऑफ सायकीअॅट्रीस्ट्स अँड न्यूरॉलॉजीस्ट्स यांसारख्या नामांकित संस्थांनी त्यांना व्याख्याने द्यायला निमंत्रित केले होते. वर्ल्ड सायकीअॅट्रीस्ट्स असोसिएशनने भारतीय उपखंडाचे प्रतिनिधित्व करणारे सन्माननीय युवा सदस्य म्हणून त्यांची निवड केली होती. तसेच प्रो. नॉर्मन सार्टोरीअस यांनी स्थापन केलेल्या ए.एम.एच. या संस्थेतके सिगामूरमध्ये घेण्यात आलेल्या युवा मनोविकारतज्ज्ञांसाठीच्या नेतृत्वविकास शिबिरासाठी भारतीय प्रतिनिधी म्हणून त्यांची निवड करण्यात आली होती. डॉ. चौहान हे पुणे शहरातील अनेक प्रमुख इन्स्टिट्यूट्सशी संबंधित आहेत तसेच मेडोलार्क हेल्थकेअरच्या मानसिक आरोग्य विभागाचे प्रमुख आहेत. मेडोलार्क हेल्थकेअर या संस्थेची पुण्यात फातिमानगर व शिवाजीनगर भागात दोन अद्ययावत चिकित्सा केंद्रे असून या केंद्रांमध्ये निदान तसेच उपचारविषयक सुविधा उपलब्ध आहेत.

डॉ. किंजल गोयल (पी.एच.डी., आरोग्य मानसशास्त्रज्ञ) या मानसोपचारतज्ज्ञ म्हणून कार्यरत आहेत. मनोविकारांशी संबंधित डिग्री समस्येवर मानस-शरीर समुपदेशन तसेच बोधात्मक-वर्तनात्मक इलाज (सी.बी.टी.) या त्यांच्या मुख्य उपचार पद्धती आहेत. त्या इंडिअन सोसायटी फॉर अॅन्लाईव्ह बिहेविअरल सायंसेस मधून 'बॅरिक अँड अॅडव्हॉरेट लॅन्ज इन ह्युमन प्रोसेसेस' केलेले आहेत, तर मानस-औषधशास्त्र, सी.बी.टी., व बालोपचार संबंधी अमेरिकन सायकोलॉजिकल असोसिएशनचे प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम केलेले आहे. त्यांनी गेली अनेक वर्षे 'ऑनलाईन सायकोथेरपी' या क्षेत्रात काम केले असून ९ देशांमध्ये त्यांच्या सेवेचा लाभ घेणारे लोक आहेत. रव पॉइंडावस्थेतील मुलांसाठी आणि त्यांच्या पालकांसाठी पुण्यात अनेक कार्यशाळांचे आयोजन केलेले आहे. त्यांच्या प्रकाशित लेखनात 'म्युजिस ऑफ अ थिंक' या रच-मदत पुस्तकाचा आणि 'अॅशेस ऑफ द एन्वर्स' या सृजनात्मक संग्रहाचा समावेश आहे.

